Metafizica tuburilor

Amélie Nothomb

La început nu era nimic. Iar nimicul nu era nici gol, nici pustiit şi nu avea nevoie de nimic în afară de sine însuşi. Şi a văzut Dumnezeu că este bine. Pentru nimic în lume nu ar fi creat ceva. Nimicul nu doar că-i era prielnic: mai mult, îl copleşea.

Dumnezeu avea ochii veşnic deschişi şi ficşi. Dacă ar fi fost închişi, nu s-ar fi schimbat nimic. Nu era nimic de văzut, iar Dumnezeu nu privea la nimic. Era plin şi dens ca un ou tare, cu care se mai asemăna prin nemişcare şi rotunjime.

Dumnezeu era satisfacţia desăvârşită. Nu voia nimic, nu aştepta nimic, nu percepea nimic, nu refuza nimic şi nimic nu-l interesa. Viaţa era deplinătate până acolo încât nu mai era viaţă. Dumnezeu nu trăia, ci exista.

Pentru el, propria-i existenţă nu avusese vreun început perceptibil. Primele fraze ale unora dintre marile cărţi sunt atât de discrete încât le uiţi pe dată şi ai impresia că eşti prins în lectură de la începutul vremurilor. Tot astfel, era cu neputinţă să-ţi dai seama când anume începuse Dumnezeu să existe. Parcă ar fi existat dintotdeauna. Dumnezeu nu avea limbaj, deci nu avea nici gândire. Era saţietate şi eternitate. Totul dovedea cum nu se poate mai bine că Dumnezeu era Dumnezeu. Iar această evidenţă nu avea nici o importanţă, fiindcă lui Dumnezeu nu-i păsa câtuşi de puţin că e Dumnezeu.

Ochii fiinţelor vii posedă cea mai uimitoare dintre proprietăţi: privirea. Ceva mai neobişnuit nici că există. Despre urechile vietăţilor nu se spune că au o „ascultare", nici despre nările lor că au o „mirosire" sau o „adulmecare"

Ce este privirea ? Cu neputinţă de spus. Nici un cuvânt nu se poate apropia de strania-i esenţă. Şi totuşi, privirea există. Ba chiar puţine sunt realităţile care există în asemenea măsură.

Ce deosebeşte ochii care au o privire de cei care nu o au? Această deosebire poartă un nume: viaţa. Viaţa începe acolo unde începe privirea.

Dumnezeu nu avea privire.

Singurele ocupaţii ale lui Dumnezeu erau deglutiţia, digestia şi, ca o consecinţă directă, excreţia. Aceste activităţi vegetative treceau prin corpul lui Dumnezeu fără ca el să prindă de veste. Hrana, mereu aceeaşi, nu era destul de tentantă ca să o bage în seamă. Nici

băutura nu avea alt statut. Dumnezeu deschidea toate orificiile necesare pentru ca alimentele solide şi lichide să treacă prin el.

Este şi motivul pentru care, în acest stadiu al dezvoltării lui, îl vom numi pe Dumnezeu „tubul”.

Există o metafizică a tuburilor. Cu privire la furtunuri, Slawomir Mrozek a scris cuvinte despre care nu se ştie dacă sunt tulburător de adânci sau minunat de hazlii. Poate că sunt şi una, şi alta: tuburile sunt stranii combinaţii de plin şi de gol, materie găunoasă, o membrană de existenţă ce protejează un fascicul de inexistenţă. Furtunul este versiunea flexibilă a tubului: deşi e moale, rămîne la fel de enigmatic. Dumnezeu avea supleţea furtunului, dar rămînea rigid şi inert, confirmându-şi astfel natura de tub. Se bucura de serenitatea absolută a cilindrului. Filtra universul şi nu reţinea nimic.

Părinţii tubului erau neliniştiţi. Chemară medici să se aplece asupra cazului acestui segment de materie care nu părea să trăiască.

Doctorii îl întoarseră pe o parte şi pe alta, îi dădură palme peste unele articulaţii ca să vadă dacă are mecanisme reflexe şi constatară că nu avea. Ochii tubului nici nu clipiră când clinicienii îl examinară cu o lampă.

— Copilul ăsta nu plînge niciodată şi nu se mişcă niciodată. Un sunet nu-i iese din gură, ziseră părinţii.

Medicii diagnosticară o „apatie patologică", fără să-şi dea seama că era o contradicţie în termeni:

— Copilul dumneavoastră este o legumă. E foarte îngrijorător.

Părinţii se simţiră uşuraţi auzind ceea ce li se păru a fi o veste bună. O legumă însemna viată.

— Trebuie spitalizat, decretară doctorii.

Părinţii nu luară în seamă acest imperativ. Aveau deja doi copii care aparţineau speciei umane: nu găseau că ar fi inacceptabil să mai aibă, pe deasupra, şi o progenitură vegetală. Ba chiar erau aproape înduioşaţi.

Îl numiră cu delicateţe „Planta".

Aici se înşelau cu toţii. Căci plantele, inclusiv legumele, deşi au o viaţă imperceptibilă pentru ochiul omenesc, au totuşi o viaţă. Freamătă la apropierea furtunii, plâng de bucurie în revărsatul zorilor, îmbracă o platoşă de dispreţ când sunt agresate şi se prind în dansul celor şapte văluri[1] cînd vine vremea polenizării. Că au o privire nu încape îndoială, deşi nimeni nu ştie unde le sînt pupilele.

Pe când tubul era pură pasivitate. Nimic nu-l afecta, nici schimbarea vremii, nici căderea nopţii, nici sumedenia de mici emo-

[1] În cultura occidentală, dansul celor şapte văluri, simbol al seducţiei feminine în care se împletesc ingenuitatea, capriciul şi cruzimea, îi este atribuit Salomeei, fiica Irodiadei. La îndemnul mamei sale, aceasta a cerut în schimbul dansului care i-a fascinat pe Irod şi oaspeţii săi capul profetului Ioan Botezătorul (n.t.).

ţii ale fiecărei zile, nici marile, inefabilele mistere ale tăcerii.

Cutremurele de pământ săptămânale din Kansai, care-i făceau să plângă de spaimă pe cei doi fraţi mai mari, nu aveau nici o putere asupra lui. Scara Richter era pentru alţii, într-o seară, un seism de 5,6 grade zgudui muntele pe care trona casa; plăci din tavan s-au prăbuşit peste leagănul tubului. Cînd l-au scos de dedesubt, era nepăsarea întruchipată: ochii lui îi pironeau fără să-i vadă pe neciopliţii care veniseră să-l deranjeze sub dărâmături, unde îi era cald şi bine.

Părinţii erau amuzaţi de impasibilitatea Plantei lor şi hotărâră să o pună la încercare. Aveau să nu-i mai dea să bea şi să mănânce până când nu cerea singură: în felul acesta, până la urmă avea să fie silită să reacţioneze.

Îşi găsiră însă naşul: tubul acceptă inaniţia aşa cum le accepta pe toate, fără umbră de dezaprobare sau asentiment. A mânca sau a nu mînca, a bea sau a nu bea pentru el erau totuna: a fi sau a nu fi, aceasta nu-i era întrebarea.

La capătul celei de-a treia zile, înfricoşaţi, părinţii îl examinară: slăbise un pic, iar buzele-i întredeschise erau uscate, însă nu părea să se simtă mai rău. Îi administrară un biberon cu apă îndulcită pe care-o înghiţi fără tragere de inimă.

— Copilul ăsta ar fi murit fără să se plângă, spuse mama cu groază.

— Să nu le spunem medicilor, zise tatăl. Ne-ar considera nişte sadici.

În realitate, părinţii nu erau sadici, ci doar înspăimîntaţi să constate că odraslei lor îi lipsea instinctul de supravieţuire. Le trecu prin minte şi ideea că bebeluşul nu era o plantă, ci un tub, dar alungară pe dată acest gînd insuportabil.

Prin natura lor, părinţii nu-şi prea făceau griji, aşa că uitară episodul înfometării. Aveau trei copii: un băiat, o fată şi o legumă. Diversitatea asta le plăcea cu atât mai mult cu cât cei doi fraţi mai mari nu mai conteneau să alerge, să sară. să ţipe, să se ciondănească şi să născocească alte şi alte prostii: trebuiau să fie tot timpul pe aproape ca să-i supravegheze.

Cel puţin cu ultimul nu aveau asemenea griji. Puteai să-l laşi zile întregi fără baby-sitter: seara, îl găseai în aceeaşi poziţie ca şi dimineaţa, îi schimbai scutecele, îl hrăneai, şi-atâta tot. Un peşte roşu într-un acvariu le-ar fi dat mai multă bătaie de cap.

Unde mai pui că, dincolo de lipsa privirii, tubul avea o înfăţişare normală: era un bebeluş frumos, liniştit, pe care-l puteai arăta musafirilor fără să roşeşti. Ceilalţi părinţi erau chiar invidioşi.

De fapt. Dumnezeu era întruparea forţei de inerţie – cea mai puternică dintre forţe. Dar şi cea mai paradoxală dintre forţe: ce poate fi mai bizar decît puterea de nestăvilit emanată de ceea ce nu se mişcă? Forţa de inerţie este puterea larvarului. Când un popor refuză un progres uşor de înfăptuit, când un vehicul împins de zece bărbaţi nu se urneşte din loc, când un copil lâncezeşte în faţa televizorului ceasuri întregi, când o idee a cărei inutilitate a fost dovedită continuă să facă rău, descoperi, stupefiat, îngrozitoarea putere a neclintirii. Asta era puterea tubului.

Nu plângea niciodată. Nici măcar la naştere nu plânsese şi nu scosese vreun sunet. Fără îndoială, lumea nu-i părea nici tulburătoare, nici emoţionantă.

La început, mama încercase să-i dea sân. Nici o luminiţă nu se aprinsese în ochii bebeluşului la vederea ţâţei hrănitoare: rămase cu nasul în ea, fără să facă nimic. Contrariată, mama îi strecură sfîrcul în gură. Dumnezeu abia catadicsi să sugă. Mama hotărî atunci să nu-l alăpteze. Avea dreptate; biberonul se potrivea mai bine cu natura lui de tub, care se recunoştea în acest recipient cilindric, pe cînd rotunjimea mamară nu-i sugera nici o legătură de rudenie. Ca urmare, mama îl hrănea de câteva ori pe zi cu biberonul, fără să ştie că asigura astfel conexiunea între două tuburi. Alimentarea lui Dumnezeu ţinea de munca instalatorului.

„Totul curge", „totul e mişcare", „nu te scalzi niciodată de două ori în acelaşi râu" etc. Bietul Heraclit şi-ar fi luat singur zilele dacă l-ar fi întâlnit pe Dumnezeu, care era negarea viziunii sale fluide asupra universului. Dacă tubul ar fi posedat vreo formă oarecare de limbaj, i-ar fi replicat gînu ditorului din Efes: „Totul încremeneşte", „totul e inerţie", „te scalzi întotdeauna în aceeaşi baltă" etc.

Din fericire, nici o formă de limbaj nu este posibilă fără ideea de mişcare, care este unul dintre motoarele iniţiale ale acestuia. Iar fără limbaj nu este posibilă nici un fel de gândire. Conceptele filozofice ale lui Dumnezeu nu puteau fi, aşadar, nici gândite, nici comunicate: ca atare, nu puteau face rău nimănui, ceea ce era bine, fiindcă

asemenea principii ar fi şubrezit moralul umanităţii pentru multă vreme.

Părinţii tubului erau de naţionalitate belgiană. În consecinţă, Dumnezeu era belgian, ceea ce explica destule dezastre încă de la începutul vremurilor. Faptul nu are cu nimic surprinzător în sine: Adam şi Eva vorbeau în flamandă, lucru dovedit ştiinţific cu câteva secole în urmă de un preot belgian.

Tubul găsise o rezolvare ingenioasă a disputelor lingvistice naţionale: nu vorbea, nu zisese niciodată nimic, ba chiar nu scosese niciodată cel mai mic sunet.

Însă nu atât muţenia, cât imobilitatea sa îi neliniştea pe părinţi, împlini un an fără să fi apucat să schiţeze prima mişcare. Ceilalţi copilaşi erau la primii lor paşi, la primele surâsuri, făceau şi ei ceva pentru prima oară. Dumnezeu înfăptuia în continuare primul său absolut nimic.

Lucrul era cu atât mai straniu cu cât Dumnezeu creştea. Creşterea lui era perfect normală. Numai creierul nu ţinea pasul. Părinţii îl priveau perplecşi: în casa lor exista un neant care ocupa din ce în ce mai mult loc.

Curînd, leagănul deveni prea mic. Trebuiră să transplanteze tubul în pătuţul de tip ţarc care fusese folosit şi de fratele şi sora lui.

— Poate că schimbarea o să-l trezească, nădăjdui mama.

Schimbarea nu a schimbat nimic.

Încă de la începutul universului, Dumnezeu dormea în camera părinţilor. Nu-i stingherea absolut deloc. Şi o plantă ornamentală ar fi fost mai zgomotoasă decît el. Nici măcar nu se uita la ei.

Timpul este o invenţie a mişcării. Cine nu se mişcă nu vede cum trece timpul.

Tubul nu avea nici urmă de conştiinţă a duratei, împlini doi ani la fel cum ar fi împlinit două zile sau două secole. Tot nu-şi schimba-se poziţia, şi nici nu încercase măcar să şi-o schimbe: rămânea culcat pe spate, cu braţele de-a lungul corpului, ca un minuscul gizant.

Mama îl luă atunci de subţiori ca să-l ridice în picioare; tatăl îi puse mînuţele pe zăbrelele pătuţului ca să ştie că trebuie să se ţină de ele. Dădură drumul edificiului astfel obţinut: Dumnezeu căzu pe spate şi îşi continuă netulburat meditaţia.

— Are nevoie de muzică, zise mama. Copiilor le place muzica.

Mozart, Chopin, discurile cu *101 Dalmaţieni,* Beatleşii şi cîntările de *shaku hachi*[1] se soldară cu o egală lipsă de reacţie din partea sensibilităţii lui.

Părinţii renunţară să mai facă un muzician din el. De altfel, renunţară să mai facă din el o fiinţă omenească.

Privirea este o alegere. Cel care priveşte decide să se fixeze asupra unui anumit lucru şi, inevitabil, să nu mai dea atenţie restului cîmpului vizual. Tocmai de aceea, privirea, esenţa vieţii, este în primul rînd un refuz.

A trăi înseamnă a refuza. Cel care acceptă totul nu trăieşte în mai mare măsură decît gaura de la chiuvetă. Ca să trăieşti, trebuie să fii capabil să nu mai pui pe acelaşi plan, deasupra ta, două lucruri: mama şi tavanul.

Trebuie să-l refuzi pe unul din ele şi să alegi să te interesezi fie de mamă, fie de tavan. Singura alegere proastă este absenţa unei alegeri.

Dumnezeu nu refuzase nimic pentru că nu alesese nimic. De aceea, nici nu trăia.

În clipa cînd se nasc, bebeluşii ţipă. Acest urlet de durere este deja o revoltă, iar această revoltă este deja un refuz. De aceea, viaţa începe în ziua cînd te naşti, şi nu înainte, orice-ar spune alţii.

Tubul nu emisese nici cel mai firav decibel atunci cînd venise pe lume.

Medicii stabiliseră totuşi că nu era nici surd, nici mut, nici orb. Era doar o chiuvetă căreia îi lipsea dopul. Dacă ar fi putut vorbi, ar fi repetat fără întrerupere unul şi acelaşi cuvînt: „da”.

Oamenii consacră un adevărat cult regularităţii. Le place să creadă că evoluţia rezultă dintr-un proces normal şi natural; specia umană ar fi guvernată de un soi de fatalitate biologică interioară care a determinat-o să renunţe la mersul în patru labe în jurul vârstei de un an sau să facă primii paşi după câteva milenii.

Nimeni nu vrea să creadă în accidente. Acestea, expresie fie a

[1] Instrument tradiţional japonez construit din bambus şi asemănător flautului (n.t.).

unei fatalităţi exterioare, ceea ce e deja supărător, fie a întâmplării, ceea ce e şi mai rău, sunt izgonite din imaginarul omenesc. Dacă cineva ar îndrăzni să spună: „Numai printr-un accident, pe la vârsta de un an, am făcut primii paşi" sau „Numai printr-un accident, într-o bună zi, omul a făcut pe bipedul", ar fi socotit fără întârziere nebun.

Teoria accidentelor este inacceptabilă, deoarece dă de înţeles că lucrurile s-ar fi putut petrece şi altfel. Oamenii nu admit ideea că unui copil în vârsta de un an s-ar putea să nu-i treacă prin minte să meargă pe picioarele lui; ar însemna să admită că şi omului s-ar fi putut să nu-i treacă prin minte să meargă pe picioare. Şi cine ar putea crede că o specie atât de strălucită ar fi putut să nu se gândească la aşa ceva?

La doi ani, tubul nici măcar nu experimentase mersul patruped – şi, de altfel, nici mişcarea. Nici sunetul nu-l experimentase vreodată. Adulţii deduceau de aici că în evoluţia lui se produsese un blocaj. În ruptul capului nu ar fi putut deduce că bebeluşul nu avusese încă parte de un accident; fiindcă cine ar putea crede că, în lipsa accidentului, omul ar rămîne perfect inert?

Există accidente fizice şi accidente mintale. Oamenii neagă hotărât existenţa acestora din urmă: despre ele nu se vorbeşte niciodată ca despre un motor al evoluţiei.

Or, în devenirea omului, nu există nimic mai important decât accidentele mintale. Accidentul mintal este un fir de praf intrat din întâmplare în scoica creierului, în pofida protecţiei asigurate de cochiliile zăvorite ale cutiei craniene. Brusc, materia fragedă ce trăieşte în adâncul craniului este tulburată, înnebunită, ameninţată de lucrul acela străin care s-a strecurat înăuntru: scoica vegetând până atunci în tihnă declanşează alarma şi caută un mijloc de apărare. Inventează o substanţă minunată, sideful, cu care înveleşte particula intrusă pentru a şi-o încorpora, şi creează astfel perla.

Se poate întâmpla şi ca accidentul mintal să fie secretat, de creierul însuşi: acestea sunt accidentele cele mai misterioase şi cele mai grave. Fără motiv, o circumvoluţiune de materie cenuşie dă naştere unei idei teribile, unui gînd înfricoşător – şi, într-o secundă, liniştea minţii s-a dus pe vecie. Virusul lucrează. Cu neputinţă să-l mai opreşti.

Atunci, neavînd încotro, fiinţa iese din toropeala ei. Pentru înspăimântătoarea şi neformulabila dilemă care o torturează, ea caută

şi găseşte mii de soluţii nepotrivite, începe să meargă, să vorbească, adoptă câte şi mai câte atitudini inutile prin care nădăjduieşte să o scoată cumva la capăt.

Nu numai că nu o scoate la capăt, dar îşi mai şi înrăutăţeşte situaţia. Cu cât vorbeşte mai mult, cu atât înţelege mai puţin, iar cu cât merge mai mult, cu atât bate mai mult pasul pe loc. Foarte repede, îşi va regreta viaţa larvară, însă nu va îndrăzni să o recunoască faţă de sine.

Şi totuşi, există fiinţe care nu se supun legii evoluţiei şi nu se confruntă cu nici un accident fatal. Acestea sunt legumele clinice. Medicii se apleacă asupra cazului lor. În realitate, ele sunt ceea ce noi am vrea să fim. Şi, dimpotrivă, viaţa ar trebui văzută ca o proastă funcţionare.

Era o zi ca toate celelalte. Nu se întâmplase nimic deosebit. Părinţii îşi exercitau meseria de părinţi, copiii îşi executau misiunea de copii, tubul se concentra asupra vocaţiei sale cilindrice.

Şi totuşi, a fost ziua cea mai importantă din istoria lui. Ca atare, nu i s-a păstrat nici o urmă. Tot aşa cum nu s-a păstrat nici o mărturie despre ziua în care omul a stat în picioare pentru prima dată sau despre cea cînd a înţeles, în sfârşit, moartea. Evenimentele cruciale ale omenirii au trecut aproape neobservate.

Brusc, casa prinse să răsune de urlete, înmărmurite la început, mama şi guvernanta încercară să afle care era originea ţipetelor. Intrase o maimuţă în casă? Scăpase vreun nebun de la balamuc?

În disperare de cauză, mama se duse să se uite în camera ei. Şi ce văzu acolo o năuci: Dumnezeu şedea în pătuţul lui şi urla atâta cât poate urla un copilaş de doi ani.

Mama se apropie de scena mitologică: nu mai recunoştea ceea ce, doi ani la rând, constituise o privelişte atât de liniştitoare. Copilaşul îşi ţinuse dintotdeauna ochii larg deschişi şi ficşi, astfel încât culoarea lor verde-cenuşie fusese uşor de identificat; acum, pupilele îi erau complet negre, negre ca un peisaj pârjolit.

Ce putuse fi atât de puternic încât să ardă ochii aceia deschişi la culoare şi să-i facă negri ca tăciunele? Ce lucru atât de groaznic se putuse întâmpla încât să-l trezească dintr-un somn aşa de lung şi să-l transforme în maşina aceea de scos ţipete?

Exista o singură certitudine: copilul era furios. O mânie cumplită îl smulsese din torpoare şi, cu toate că nimeni nu-i cunoştea originea, motivul trebuia să fi fost foarte grav, având în vedere proporţiile ei.

Fascinată, mama veni să-şi ia odrasla în braţe. Trebui să o lase imediat în pătuţ, întrucât dădea din mâini şi din picioare, lovind-o.

Dădu fuga în casă strigând: „Planta nu mai e o plantă!" Îl chemă pe tată să vină şi el la locul evenimentului. Fratele şi sora fură poftiţi să se minuneze în faţa sfintei mânii a lui Dumnezeu.

După câteva ore, acesta se opri din urlat, dar ochii îi rămaseră

tot negri de furie. Ţintui cu o privire grea de supărare omenirea ce-l înconjura. Apoi, istovit de atâta proastă dispoziţie, se lungi şi adormi.

Familia aplaudă. Toţi fură de părere că era o veste minunată. În sfârşit, copilul trăia.

Cum să explici această naştere la doi ani de la venirea pe lume?

Nici un medic nu putu să descopere cheia misterului. Era ca şi cum copilul ar fi avut nevoie de doi ani suplimentari de sarcină extrauterină pentru a deveni operaţional.

Bine, dar de ce atâta mânie? Singura cauză care putea fi întrezărită era accidentul mintal, în creierul lui apăruse ceva ce i se păruse de nesuportat.

Şi, într-o secundă, materia cenuşie începuse să lucreze. Influxuri nervoase străbătuseră boţul acela de carne. Corpul făcuse primele mişcări. Tot astfel, cele mai mari imperii se pot prăbuşi din motive imposibil de cunoscut. E de-ajuns un bobîrnac, şi minunăţii de prunci nemişcaţi precum stanele de piatră se preschimbă în fiare care nu ştiu decât să zbiere. Uimitor este că familiile lor sunt încântate.

Sic transit tubi gloria,

Tatăl era surescitat de parcă i s-ar fi născut al patrulea copil.

Îşi sună mama, care locuia la Bruxelles.

— Planta s-a trezit! Ia un avion şi vino!

Bunica spuse că trebuia să-şi facă la croitor câteva taioare înainte să vină: era o femeie foarte elegantă. Astfel că vizita ei era amânată cu câteva luni.

Până una alta, părinţii începeau sa regrete leguma de odinioară. Lui Dumnezeu nu-i mai trecea mânia. Aproape că trebuiau să-i arunce biberonul, de frică să nu încaseze o lovitură.

Putea să se calmeze preţ de câteva ceasuri, dar nu ştiai niciodată la ce trebuia să te aştepţi după aceea.

Noul scenariu era următorul: profitau de un moment când copilaşul era liniştit pentru a-l lua şi a-l pune în ţarcul lui. Mai întâi rămânea ca năuc, contemplând jucăriile ce-l înconjurau. Încet-încet, îl cuprindea o mare nemulţumire, îşi dădea seama că acele obiecte existau dincolo de el, fără să aibă nevoie de domnia lui. Asta nu-i era pe plac, aşa că se punea pe ţipat. Pe de altă parte, observase că părinţii şi sateliţii lor produceau cu ajutorul gurii sunete articulate foarte

precise: prin acest procedeu păreau să controleze lucrurile, să şi le anexeze.

Ar fi vrut să facă şi el aşa. Să dai nume întregului univers nu era oare una dintre principalele prerogative divine? Arăta atunci cu degetul spre o jucărie şi deschidea gura pentru a o aduce la existenţă, dar sunetele pe care le producea nu alcătuiau înlănţuiri coerente. Era din cale-afară de surprins, pentru că se simţea perfect capabil să vorbească. După ce-şi revenea din uimire, considera că o asemenea situaţie era umilitoare şi insuportabilă. Se mânia şi începea să-şi reverse furia prin urlete.

Iată care era sensul ţipetelor sale: – Voi vă mişcaţi buzele şi iese limbaj! Eu le mişc pe ale mele şi nu iese decît zgomot! Aşa o nedreptate e cu neputinţă de îndurat! Am să răcnesc până când răcnetele mele or să se prefacă în cuvinte!

Şi iată care era interpretarea mamei: – Să fii încă un bebeluş la doi ani nu-i ceva normal, îşi dă seama de întârzierea lui şi se enervează.

Fals: Dumnezeu nu era câtuşi de puţin în întârziere. Cine zice întârziere zice comparaţie. Dumnezeu nu se compara. Simţea în el o putere de uriaş şi se scandaliza descoperind că nu este în stare să o folosească. Gura nu voia să-l asculte. Nu se îndoia nici o clipă de dumnezeirea lui şi era indignat că propriile-i buze nu păreau să fie la curent.

Mama se apropia de el şi rostea răspicat cuvinte simple:

— Tati! Mami!

Dumnezeu era furios că mama îi propune imitaţii atât de prosteşti: adică nu ştia cu cine are de-a face? El era stăpânul limbajului! Niciodată nu se va înjosi să repete „Mami” şi „Tati”. Ca să se răzbune, urla mai dihai ca înainte.

Treptat, părinţii începură să-l pomenească pe copilul lor de odinioară. Făcuseră oare un schimb avantajos? înainte aveau o odraslă liniştită şi misterioasă, iar acum vedeau că au un pui de doberman.

— Îţi mai aduci aminte ce drăguţă era Planta, cu ochii ei mari şi senini ?

— Şi cum ne mai odihneam nopţile! Somnul lor se dusese pe apa sîmbetei: Dumnezeu era insomnia întruchipată. Abia dacă dormea două ceasuri pe noapte. Şi cum nu mai dormea, cum îşi

manifesta mânia prin ţipete.

— Hai, ajunge! îl dojenea tatăl. Ştim că ţi-ai petrecut doi ani de zile moţăind. Totuşi, nu-i un motiv ca să nu mai laşi pe nimeni să doarmă.

Dumnezeu se purta ca Ludovic al XIV-lea: nu suporta ca lumea să doarmă dacă el nu dormea, să mănânce dacă el nu mânca, să se plimbe dacă el nu se plimba şi să vorbească dacă nu vorbea şi el, în special ultimul lucru îl scotea din minţi.

Medicii nu au înţeles noua stare, cum nu o înţeleseseră nici pe cea dinainte: „apatia patologică" se transformase în „iritabilitate patologică" fără ca nici o analiză să explice diagnosticul. Preferară să recurgă la un fel de înţelepciune populară:

— Asta-i ca să compenseze cei doi ani dinainte. Copilul dumneavoastră are să se calmeze pînă la urmă.

„Dacă nu cumva apuc să-l arunc pe geam până atunci", îşi zicea mama exasperată.

Taioarele bunicii fură terminate. Bunica le puse într-o valiză, trecu pe la coafor, apoi luă avionul Bruxelles – Osaka. În 1970, acesta făcea cursa cam în douăzeci de ore.

Părinţii o aşteptau la aeroport. Nu se mai văzuseră din 1967: fiul fu îmbrăţişat, nora, complimentată, iar Japonia, admirată.

Pe drumul spre munte, vorbiră despre copii: cei doi mai mari erau minunaţi, al treilea, în schimb, era o problemă. „Ne-am săturat de el!"

Bunica îi asigură că totul avea să se rezolve.

Frumuseţea casei o fermeca. „Ce poate fi mai japonez?", exclamă ea privind sala de *tatami* şi grădina care, în acel februarie, îmbrăca deja strai alb sub prunii în floare.

Pe cei doi copii mai mari nu-i mai văzuse de trei ani de zile. Se minună auzind că băiatul are 7 ani, iar fetita – 5. Ceru atunci să fie prezentată celui de-al treilea copil, pe care nu-l mai văzuse niciodată.

Nimeni nu voi să o însoţească în bârlogul monstrului: „E prima pe stânga, nu ai cum să nu nimereşti". Din depărtare, se auzeau urlete răguşite. Bunica luă ceva din geanta ei de voiaj şi păşi vitejeşte spre arenă.

Doi ani şi jumătate. Ţipete, furie, ură. Lumea este inaccesibilă pentru mâinile şi glasul lui Dumnezeu. Jur-împrejur, zăbrelele pătuţului. Dumnezeu e întemniţat. Ar vrea să facă rău şi nu poate. Se

răzbună pe cearşaf şi plapumă, pe care le loveşte crunt cu picioarele.

Deasupra, tavanul cu fisurile pe care le ştie pe de rost. Nu are alţi interlocutori, aşa că asupra lor îşi revarsă, urlând, dispreţul. Evident, tavanul nici nu se sinchiseşte. Dumnezeu se enervează.

Brusc, un chip necunoscut şi cu neputinţă de identificat îi umple întreg câmpul vizual. Ce să fie? O fiinţă omenească, un adult, de acelaşi sex ca şi mama, pare-se. Odată depăşit primul moment de surpriză, Dumnezeu îşi manifestă nemulţumirea horcăind prelung.

Chipul surâde. Dumnezeu ştie: vor să-l amăgească. Nu ţine. îşi arată dinţii. Din gura chipului curg cuvinte. Dumnezeu boxează cuvintele din zbor. Pumnii lui strânşi izbesc sunetele şi le fac K.O.

Dumnezeu ştie că, după aceea, chipul va încerca să întindă mâna spre el. Are experienţă: adulţii îşi apropie tot timpul degetele de figura lui. Decide că va muşca arătătorul necunoscutei. Se pregăteşte.

Într-adevăr, o mînă apare în cîmpul său vizual, dar – stupoare! – ţine între degete un baton albicios. Dumnezeu nu a văzut niciodată aşa ceva şi uită să mai ţipe.

— E ciocolată albă din Belgia, îi spune bunica copilaşului pe care îl descoperă.

Dintre toate aceste cuvinte, Dumnezeu nu înţelege decât „alb”: ştie, l-a văzut în lapte şi pe pereţi. Celelalte vocabule, „ciocolată” şi mai ales „Belgia”, sunt de nepătruns. Între timp, batonul i-a ajuns în dreptul gurii.

— E de mâncat, spune glasul. Mîncat: Dumnezeu ştie. E un lucru cu care se îndeletniceşte adesea. Mîncat înseamnă biberonul, piureul cu bucăţele de carne, banana terciuită cu măr ras şi sucul de portocale.

Mâncatul miroase. Batonul albicios are un miros pe care Dumnezeu nu-l ştie. Miroase mai bine decât săpunul sau alifia. Lui Dumnezeu îi e frică şi poftă în acelaşi timp. Se strâmbă de dezgust şi salivează de dorinţă.

Într-o tresărire de curaj, apucă noutatea cu dinţii şi o mestecă, dar nu e nevoie, se topeşte pe limbă, îi căptuşeşte cerul gurii, i-o umple toată – şi minunea se întâmplă.

Voluptatea îi urcă la cap, îi sfredeleşte creierii şi face să răsune înăuntru un glas pe care nu l-a mai auzit pînă acum:

— Sunt eu! Eu trăiesc! Eu vorbesc! Eu nu sunt nici „el”, nici

„dînsul”, sunt eu! NU ai să mai spui „el” ca să vorbeşti despre tine, ai să spui „eu”. Şi tot eu îţi sunt cel mai bun prieten: eu îţi dăruiesc plăcerea.

Atunci m-am născut eu, la vârsta de doi ani şi jumătate, în februarie 1970, în munţii din Kansai, în satul Shukugawa, sub ochii bunicii mele dinspre tată, prin harul ciocolatei albe.

Glasul, care de atunci nu a mai tăcut niciodată, continuă să vorbească în capul meu:

— E bun, e dulce, se topeşte-n gură, mai vreau!

Am muşcat iar din baton, mormăind.

— Plăcerea e o minune care mă învaţă că eu sunt eu. În eu îşi află sălaş plăcerea. Plăcerea sunt eu: de fiecare dată când va exista plăcere, voi exista şi eu. Nici plăcere fără mine, nici eu fără plăcere!

Batonul dispărea în mine, îmbucătură cu îmbucătură. Glasul urla din ce în ce mai tare în capul meu:

— Trăiască eu! Sunt nemaipomenită ca voluptatea pe care eu o simt şi eu am inventat-o! Fără mine, ciocolata asta e o bucată de nimic, în gura mea, se transformă însă în plăcere. Are nevoie de mine.

Gândurile acestea se traduceau prin eructaţii sonore din ce în ce mai entuziaste. Găseam nişte ochi cât toate zilele, bâţâiam din picioare de fericire. Simţeam că lucrurile se întipăreau într-o porţiune moale a creierului meu care păstra câte o urmă din toate.

Bucată cu bucată, ciocolata intrase în mine. Mi-am dat atunci seama că la capătul răposatei bunătăţi se afla o mână şi că la capătul acelei mâini se afla un corp, iar deasupra lui, un chip binevoitor. În mine, glasul zise:

— Nu ştiu cine eşti, dar având în vedere ce mi-ai adus de mâncare, eşti o fiinţă de treabă.

Cele două mâini îmi ridicară trupul din pătuţ şi m-am trezit în nişte braţe necunoscute.

Părinţii mei văzură stupefiaţi cum bunica venea cu zâmbetul pe buze, ducând în braţe o copilă cuminte şi mulţumită.

— V-o prezint pe buna mea prietenă, spuse ea triumfătoare.

M-am lăsat trecută din braţe în braţe cu bunătate. Tata şi mama nu-şi mai reveneau după metamorfoză: erau fericiţi, dar şi vexaţi. O descusură pe bunică.

Ea se feri cu străşnicie să le dezvăluie natura armei secrete la

care apelase. Preferă să lase să plutească o undă de mister. O bănuiră că ar avea daruri demonologice. Nimeni nu prevăzuse că fiara avea să-şi aducă aminte de exorcizare.

Albinele ştiu că numai mierea le dă larvelor poftă de viaţă. Ele nu ar aduce pe lume nişte lucrătoare atât de înfocate pentru a le hrăni cu piure şi cu bucăţele de carne. Mama avea teoriile ei despre zahăr, pe care-l socotea vinovat de toate suferinţele omenirii. Şi totuşi, numai datorită „otrăvii albe" (cum îi spunea ea) are un al treilea copil cu o dispoziţie acceptabilă.

Eu una mă înţeleg. La vîrsta de doi ani, ieşisem din torpoarea mea şi descoperisem că viaţa e o vale a plângerii unde mănânci morcovi fierţi cu pulpă de porc. Trebuie să fi avut sentimentul că fusesem dusă de nas. De ce să te mai dai de ceasul morţii ca să te naşti dacă nu tocmai pentru a cunoaşte plăcerea? Adulţii au acces la câte şi mai câte soiuri de voluptăţi, dar copilaşilor numai bunătăţile le pot deschide porţile delectării.

Bunica îmi umpluse gura de dulceaţă: pe dată, animalul furios aflase că există o justificare pentru atâta neplăcere, că trupul şi mintea sunt făcute pentru a te umple de bucurie şi că, prin urmare, nu trebuie să fii supărat nici pe universul întreg, nici pe tine însuţi fiindcă trăieşti. Plăcerea a profitat de ocazie pentru a-şi numi instrumentul: i-a spus „eu" – nume pe care l-am păstrat.

Există încă de foarte multă vreme o imensă categorie de imbecili care opun senzualitatea inteligenţei, E un cerc vicios: se lipsesc de voluptate ca să-şi dezvolte capacităţile intelectuale, ceea ce are ca rezultat o secătuire. Devin din ce în ce mai stupizi, ceea ce le întăreşte convingerea că sunt sclipitori – căci de la prostie încoace nu s-a inventat nimic mai potrivit pentru a-ţi da impresia că eşti inteligent.

Delectarea te face să te pleci cuprins de admiraţie în faţa a ceea ce o face cu putinţă, plăcerea deşteaptă mintea şi o îndeamnă la agerime, dar şi la profunzime. E o magie atât de puternică încât, în lipsa voluptăţii, ideea de voluptate e de-ajuns. O dată ce această noţiune există, fiinţa este salvată, frigiditatea triumfătoare se condamnă însă la preamărirea propriului neant.

Întâlnim prin saloane oameni care se laudă sus şi tare că s-au lipsit de cutare sau cutare deliciu vreme de douăzeci şi cinci de ani. Întâlnim, de asemenea, idioţi fără pereche care îşi fac un titlu de glorie din faptul că niciodată nu ascultă muzică, nu deschid o carte

sau nu merg la cinematograf. Mai sunt şi cei care speră să trezească admiraţia prin castitatea lor fără pată. Chiar că trebuie să se fălească cu ea: atâta mulţumire vor avea şi ei în viaţă.

Dăruindu-mi o identitate, ciocolata albă, îmi dăduse şi o memorie: începînd din februarie 1970, îmi amintesc totul. La ce bun să-ţi aminteşti lucruri care nu sunt legate de plăcere? Amintirea este unul dintre aliaţii absolut indispensabili ai voluptăţii.

O afirmaţie atât de exagerată precum „îmi amintesc totul" nu are nici o şansă să fie crezută de toată lumea. Nu contează. Fiind vorba de un enunţ atât de puţin verificabil, nu văd deloc ce interes aş avea să fiu credibilă.

Fără îndoială, nu-mi amintesc grijile părinţilor, conversaţiile lor cu prietenii etc. În schimb, nu am uitat nimic din ce merita ţinut minte: verdele lacului în care am învăţat să înot, mirosul grădinii, gustul alcoolului de prune încercat pe ascuns sau alte descoperiri intelectuale.

Înainte de ciocolata albă, nu-mi amintesc de nimic: trebuie să mă încred în mărturia apropiaţilor mei, reinterpretată prin grija mea. După aceea, informaţiile mele sunt de primă mână: însăşi mâna care scrie.

Am devenit genul de copilă la care visează părinţii: deopotrivă cuminte şi dezgheţată, tăcută şi prezentă, poznaşă şi chibzuită, entuziastă şi metafizică, ascultătoare şi independentă. Totuşi, bunica şi dulciurile ei nu au rămas în Japonia decît o lună: a fost însă de-ajuns. Noţiunea de plăcere mă făcuse operaţională. Tata şi mama se simţeau uşuraţi: după ce avuseseră doi ani o legumă, apoi şase luni o fiară turbată, aveau în sfârşit ceva mai mult sau mai puţin normal, începură să mă desemneze printr-un prenume.

A fost nevoie, ca să folosesc expresia consacrată, „să recuperez timpul pierdut" (eu una nu credeam că-l pierdusem): la doi ani şi jumătate, o fiinţă omenească este datoare să meargă şi să vorbească. Am început cu mersul, cum e obiceiul. Nu trebuia să muţi munţii din loc: te ridicai în picioare, te lăsai în faţă, te propteai într-un picior, pe urmă repetai pasul de dans cu celălalt.

Mersul era de o utilitate incontestabilă, îmi permitea să înaintez văzând peisajul mai bine decât în patru labe. Şi cine zice mers zice alergat: alergatul era o găselniţă nemaipomenită care făcea cu putinţă toate evadările. Puteai să înhaţi un lucru şi să fugi cu el

fără să te vadă nimeni. Mulţumită alergatului, cele mai condamnabile acţiuni rămâneau nepedepsite. A alerga era verbul tâlharilor de drumul mare şi al eroilor în general.

Vorbitul ridica o problemă de etichetă : ce cuvânt să aleg mai întâi? Aş fi optat pentru o vocabulă necesară, precum „castană zaharisită" sau „pipi", ori pentru una frumoasă, precum „pneu" sau „scotch", dar simţeam că aş fi atins astfel anumite sensibilităţi. Părinţii sunt o specie susceptibilă: trebuie să le serveşti marii clasici, care le dau sentimentul că au şi ei importanţa lor. Iar eu nu încercam să ies în evidenţă.

Am luat deci un aer fericit şi solemn şi, pentru prima oară, am dat glas sunetelor pe care le aveam în minte:

— Mami! Extaz matern.

Şi, întrucât nu trebuia să vexez pe nimeni, m-am grăbit să adaug:

— Tati!

Înduioşare paternă. Părinţii se aruncară asupra mea şi mă acoperiră cu sărutări. Mi-am zis că nu erau greu de mulţumit. Ar fi fost mai puţin înu cîntaţi şi plini de admiraţie dacă aş fi început să vorbesc spunînd: „Cui daţi toţi şerpii care vă şuieră prin plete?[1]" sau „$E = mc^2$" Mai-mai să crezi că se îndoiau de propria lor identitate: adică nu erau siguri că se numesc Tati şi Mami? Păreau să fi avut mare nevoie de confirmarea mea.

M-am felicitat pentru alegerea făcută: de ce să te complici dacă se poate şi simplu? Nici un alt prim cuvînt nu le-ar fi adus atâta mulţumire celor ce-mi dăduseră viaţă. Acum că-mi îndeplinisem datoria impusă de politeţe, puteam să mă consacru artei şi filozofiei: problema celui de-al treilea cuvînt era deosebit de incitantă, fiindcă nu trebuia să ţin cont decât de criterii calitative. Libertatea asta era aşa de îmbătătoare încât mă stânjenea: mi-a trebuit o grămadă de timp ca să rostesc al treilea cuvînt. Părinţii mei au fost cu atât mai măguliţi: „NU avea nevoie de altceva, doar să ne numească. Era singura ei urgenţă".

Nu ştiau că, în gând, vorbeam de multă vreme. Ce-i drept, când spui lucrurile cu voce tare e altceva: cuvântului rostit i se conferă astfel o valoare excepţională. Simţi că acel cuvânt este încărcat,

[1] Jean Racine, *Andromaca,* trad. Petru Mavrodin, CLU, f.a. (n.t.).

de emoţie, că o trăieşte ca pe un semn de recunoaştere, că i se dă ce i se cuvine sau că este celebrat. Să dai glas vocabulei „banană" înseamnă să aduci cinstire bananelor de-a lungul veacurilor.

Un motiv în plus ca să reflectez. M-am lansat deci într-o fază de explorare intelectuală care a durat săptămâni întregi. Fotografiile din vremea aceea mă înfăţişează cu o figură atât de serioasă încât e de-a dreptul comică. Asta fiindcă discursul meu interior era existenţial: „încălţăminte ? Nu, nu e lucrul cel mai important; poţi merge şi fără. Hârtie? Da, dar e la fel de trebuincioasă ca şi creionul. Între hârtie şi creion nu-i chip să alegi. Ciocolată? Nu, ăsta-i secretul meu. Focă? Foca este sublimă, scoate nişte ţipete minunate, dar oare chiar e mai bună decât sfârleaza? Sfârlează, nici că se poate ceva mai frumos! Numai că foca e o făptură vie. Ce-i mai potrivit, o sfârlează care se învârte sau o focă, o fiinţă vie? Nu pot alege, aşa că mă abţin. Muzicuţă? Sună bine, dar o fi chiar indispensabilă? Lunetă? Nu, e amuzantă, însă nu foloseşte la nimic. Xilofon?...".

Într-o zi, mama intră în salon cu un animal cu gâtul lung a cărui coadă lungă şi subţire se termina într-o priză electrică. Apăsă pe un buton, iar dihania începu o tânguire regulată şi neîntreruptă. Capul prinse să se mişte pe podea într-o mişcare de dute-vino, trăgând şi braţul lui Mami după el. În răstimpuri, trupul înainta cu ajutorul labelor care erau nişte roticele.

Nu era prima dată când vedeam un aspirator, însă până atunci nu mai reflectasem asupra condiţiei lui. M-am apropiat de el în patru labe ca să fiu la aceeaşi înălţime cu el; ştiam că întotdeauna trebuie să fii la înălţimea a ceea ce examinezi. I-am urmărit capul şi mi-am lipit obrazul de covor ca să observ ce se întîmplă. Era o minune: aparatul înghiţea realităţile materiale pe care le întâlnea şi le transforma în inexistenţă.

Înlocuia ceva cu nimic: o asemenea substituire nu putea fi decât lucrare dumnezeiască.

Îmi aminteam vag că, nu cu foarte multă vreme în urmă, fusesem Dumnezeu. Uneori auzeam în mintea mea un glas măreţ ce mă cufunda în tenebre fără de sfârşit şi care-mi spunea: „Adu-ţi aminte! în tine trăiesc eu! Adu-ţi aminte!" Nu-mi era foarte clar ce părere am despre asta, în schimb divinitatea mea mi se părea dintre cele mai probabile şi mai plăcute.

Brusc, întâlneam un frate: aspiratorul. Ce putea fi mai

dumnezeiesc decât pura şi simpla anihilare? Degeaba mi se părea mie că un Dumnezeu nu are nimic de dovedit, aş fi vrut eu să pot împlini o minune ca aceea, o sarcină atit de metafizică,

„*Anchi'o sono pittore!*", a exclamat Correggio descoperind tablourile lui Rafael. Cuprinsă de un entuziasm similar, eram cât pe ce să strig: „Şi eu sunt un aspirator!"

În ultimul moment, mi-am amintit că trebuia să ştiu cum să fac impresie: se presupunea că posed două cuvinte la activ, aşa că nu aveam să-mi pierd credibilitatea emiţând fraze întregi. Găsisem însă care va fi al treilea cuvânt.

Fără să mai aştept, am deschis gura şi am scandat cele patru silabe: „Aspirator!"

Interzisă pentru o clipă, mama lăsă gâtul furtunului şi dădu fuga să-l sune pe tata:

— A zis al treilea cuvânt!

— Care-i ?

— Aspirator!

— Bine. O să facem din ea o menajeră desăvârşită.

Trebuie să fi fost un pic dezamăgit.

Muncisem din greu pentru cel de-al treilea cuvânt; îmi puteam deci permite să fiu mai puţin existenţialistă pentru al patrulea. Considerând că sora mea, mai mare decât mine cu doi ani şi jumătate, era o persoană cumsecade, am optat pentru prenumele ei:

—Juliette! am zbierat eu privind-o în ochi.

Nemăsurate sunt puterile limbajului: abia am rostit cu voce tare acest nume că am şi făcut o pasiune nebunească una pentru alta. Sora mea mă prinse în braţe şi mă strânse. Precum filtrul de dragoste al lui Tristan şi al Isoldei, cuvântul ne unise pe vecie.

Nici vorbă nu putea fi ca pentru a cincea vocabulă să aleg prenumele fratelui meu, cu patru ani mai în vârstă decât mine: neobrăzatul îşi petrecuse o dată după-amiaza aşezat pe capul meu şi citind un *Tintin.* Îi plăcea la nebunie să mă persecute. Ca să-l pedepsesc, nu aveam să-i zic numele. În felul ăsta, avea să existe în mai mică măsură.

Cu noi locuia Nishio-san, guvernanta mea japoneză. Era bunătatea întruchipată şi mă alinta ceasuri întregi. Nu vorbea decât propria-i limbă.

Înţelegeam tot ce zice. Al cincilea cuvânt pe care l-am rostit a

fost deci nipon, fiindcă i-am zis pe nume.

Dădusem deja nume la patru persoane; de fiecare dată, erau atât de fericite încât nu mă mai îndoiam de importanţa cuvântului: el le dovedea indivizilor că existau. De unde am dedus că nu erau convinşi de acest lucru. Aveau nevoie de mine ca să-l ştie.

Vorbitul servea deci la a da viaţă? Nu era sigur. În jurul meu, oamenii vorbeau din zori şi pînă-n seară fără ca urmările să fie la fel de miraculoase. Pentru părinţii mei, de pildă, vorbitul era echivalent cu formulări ca:

— I-am invitat pe Cutăreşti pe 26.

— Cine-s Cutăreştii ?

— Ei, hai, Daniele, că numai pe ei îi cunoşti. Am mai luat de douăzeci de ori masa împreună până acum.

— Nu-mi aduc aminte. Cine-s Cutăreştii?

— Ai să vezi.

Nu mi se părea că familia Cutărescu ar exista în mai mare măsură după discursuri de genul ăsta. Dimpotrivă.

Pentru fratele şi sora mea, vorbit însemna:

— Unde-i cutia mea de Lego?

— Habar nu am.

— Mincinoaso! Tu ai luat-o!

— Nu-i adevărat.

— Îmi spui odată unde-i?

Pe urmă se păruiau. Vorbitul era un preludiu al luptei.

Când îmi vorbea blânda Nishio-san, cel mai adesea îmi povestea, cu surâsul japonez rezervat ororii, cum o călcase trenul Kobe-Nishinomyia pe soră-sa cînd era ea mică. De fiecare dată când era spusă povestea, invariabil, cuvintele guvernantei o ucideau pe fetiţă. Vorbitul putea servi deci şi pentru a asasina.

Examinarea instructivului limbaj al semenilor m-a condus la următoarea concluzie: vorbirea era un act în egală măsură creator şi nimicitor. Era indicat să fiu foarte atentă cu această invenţie.

Pe de altă parte, observasem că există şi o utilizare inofensivă a cuvântului. „Frumoasă vreme, nu?" sau „Draga mea, văd că eşti într-o formă excelentă!” erau fraze care nu produceau nici un efect metafizic. Puteai să le spui fără nici o teamă. Puteai chiar nici să nu le spui. Fără doar şi poate, le spuneai tocmai pentru a-i înştiinţa pe oameni că nu ai să-i omori. Era ca şi cu pistolul cu apă al fratelui

meu; când trăgea în mine anunţându-mă: „Pac! Ai murit!”, eu nu muream, ci eram doar stropită. Recurgeai la exprimări de genul ăsta ca să arăţi că arma ta e încărcată cu gloanţe oarbe.

Pe post de Q.E.D., al şaselea cuvînt a fost „moarte”.

În casă domnea o tăcere nefirească. Am vrut să capăt informaţii, aşa că am coborât pe scara principală. În salon, tata plângea: spectacol de neînchipuit pe care nu l-am mai văzut apoi niciodată. Mama îl ţine în braţe ca pe un prunc uriaş.

Îmi spuse cu multă blândeţe:

— Tati şi-a pierdut mama. Bunica a murit.

Mi-am compus o figură încruntată.

— Sigur, continuă ea, tu nu ştii ce înseamnă moartea. NU ai decât doi ani şi jumătate.

— Moarte! am zis eu pe tonul unei aserţiuni ce nu admitea replică, după care am făcut stânga-mprejur.

Moarte! Ca şi cum nu aş fi ştiut! Ca şi cum dacă aveam doi ani şi jumătate eram departe de ea, când de fapt eram cu atât mai aproape! Moarte! Cine o ştia mai bine decât mine? Abia ce mă despărţisem de sensul acestui cuvânt! Îl cunoşteam chiar mai bine decât ceilalţi copii, eu, care-l dusesem dincolo de limitele omeneşti! Nu trăisem eu doi ani în comă, în măsura în care coma poate fi trăită? Ce crezuseră ei că fac în leagănul meu atâta amar de vreme? Nu să-mi mor viaţa, să mor timpul, să mor frica, neantul, torpoarea?

Problema morţii o examinasem îndeaproape: moartea era tavanul. Cînd cunoşti tavanul mai bine decât pe tine însuţi, asta se cheamă moarte. Tavanul e ceea ce împiedică privirea să se ridice şi gândirea să se înalţe. Cine zice tavan zice cavou: tavanul este capacul creierului. Cînd vine moartea, un capac uriaş ţi se aşază pe cratiţa craniană. Mi se întâmplase ceva puţin obişnuit: trăisem lucrul ăsta în sens invers, la o vârstă la care memoria mea putea păstra dacă nu amintirea lui, cel puţin o vagă impresie.

Când metroul iese de sub pământ, când perdelele negre se dau în lături, când nu ne mai sufocăm, când singurii ochi de care avem nevoie ne privesc din nou, atunci capacul morţii se ridică, iar cavoul nostru cranian se preschimbă într-un creier sub cerul liber.

Cei care, într-un fel sau altul, au cunoscut moartea prea îndeaproape şi s-au întors printre cei vii îşi conţin propria Euridice: aceia ştiu că există în ei ceva ce-şi aduce prea bine aminte de moarte

şi că ar fi mai bine să nu o privească în faţă. Fiindcă moartea, ca o hrubă, ca o cameră cu perdelele trase sau ca singurătatea, te îngrozeşte, dar e şi ispititoare: simţi că ar putea să-ti facă bine. Ar fi de-ajuns să te abandonezi pentru a ajunge în hibernarea aceea interioară. Euridice este atît de seducătoare încît ai tendinţa să uiţi de ce trebuie să-i rezişti.

Şi trebuie, pentru simplul motiv că drumul e numai dus, nu şi întors. Altminteri, nu ar trebui.

M-am aşezat pe scară cu gândul la bunica şi la ciocolata ei albă. Mă ajutase să scap din braţele morţii, iar la atât de puţină vreme după aceea îi venise şi ei rândul. Ca şi cum s-ar fi făcut un târg. Plătise viaţa mea cu a ei. Ştiuse oare?

Oricum, în amintirile mele ea continuă să existe. Bunica s-a instalat cea dintâi în memoria mea. Roata s-a întors: aici, ea este în continuare la fel de vie, ţinând batonul de ciocolată ca pe un sceptru. Este felul meu de a-i înapoia ce mi-a dăruit.

NU am plâns. Am urcat înapoi în cameră ca să joc cel mai frumos joc din lume: jocul cu sfîrleaza. Aveam o sfârleză din plastic care preţuia cât toate minunile universului. O învârteam şi mă uitam ţintă la ea ore în şir. Rotaţia asta neîntreruptă îmi dădea un aer grav.

Ştiam ce-i moartea. Dar nu-mi era de-ajuns ca să o şi înţeleg. Aveam de pus o sumedenie de întrebări. Problema era că, oficial, dispuneam de şase cuvinte, dintre care zero verbe, zero conjuncţii şi zero adverbe: cam greu să compui întrebări cu aşa ceva. Desigur, în realitate, aveam în minte vocabularul necesar – dar cum să trec dintr-o dată de la şase cuvinte la o mie fără să mă dau de gol?

Din fericire, exista o soluţie: Nishio-san. Nu vorbea decât japoneza, ceea ce îi limita conversaţiile cu mama. Puteam să-i vorbesc pe furiş, la adăpostul limbii ei.

— Nishio-san, de ce mor oamenii?

— Cum, tu vorbeşti?

— Da, dar să nu mai zici la nimeni. E un secret.

— Părinţii tăi s-ar bucura dacă ar şti că vorbeşti.

— Vreau să le fac o surpriză. De ce mor oamenii?

— Pentru că aşa vrea Dumnezeu.

— Chiar crezi?

— Nu ştiu. Am văzut murind atâţia oameni: sora mea călcată de tren, părinţii mei ucişi de bombardamente în timpul războiului...

Nu ştiu dacă Dumnezeu a vrut aşa.

— Şi atunci de ce mor oamenii?

— Vorbeşti de bunica ta? Când eşti bătrân, e normal să mori.

— De ce?

— Când ai trăit mult, eşti obosit. Pentru un bătrân, să moară e ca şi cum s-ar duce la culcare. E bine.

— Şi dacă mori când nu eşti bătrân?

— Asta nu ştiu de ce e cu putinţă. Dar tu înţelegi tot ce-ţi spun?

— Da.

— Adică vorbeşti în japoneză înainte să vorbeşti în franceză?

— Nu. E totuna.

Pentru mine nu existau limbi, ci o singură limbă atotcuprinzătoare din care îţi puteai alege variantele japoneze sau franţuzeşti, după fantezie. Pînă atunci nu auzisem niciodată o limbă pe care să nu o înţeleg.

— Dacă e totuna, atunci cum poţi tu să explici că eu nu vorbesc franceza ?

— Nu ştiu. Povesteşte-mi bombardamentele.

— Eşti sigură că vrei să auzi aşa ceva ?

— Da.

Se apucă să-mi spună o poveste de coşmar. În 1945, avea şapte ani. Într-o dimineaţă, începuse să plouă cu bombe. La Kobe nu era nicidecum prima oară când oamenii le auzeau. Dar, în dimineaţa aceea, Nishio-san simţise că are să fie rândul alor săi, şi nu se înşelase. Rămăsese lungită pe *tatami,* sperând că moartea o va găsi adormită. Dintr-o dată, chiar alături de ea, se produsese o explozie atât de cumplită, încât fetiţa crezuse la început că fusese sfârtecată în mii de bucăţi. Imediat după aceea, uimită că mai era în viaţă, voise să se asigure că mădularele îi erau încă prinse de trup, însă ceva o împiedica: i-a trebuit un anumit timp ca să înţeleagă că era îngropată.

A început atunci să sape cu mâinile, sperând că se îndreaptă spre suprafaţă, lucru de care nu era sigură. La un moment dat, în pământ, a atins un braţ: nu ştia al cui era, nu ştia nici măcar dacă braţul acela mai era prins de un corp – singura ei certitudine era că braţul e mort, dat fiind faptul că proprietarul nu era de găsit.

O luase într-o direcţie greşită. S-a oprit din săpat ca să asculte: „Trebuie să merg spre zgomot: acolo e viaţa”. A auzit ţipete şi a

încercat să sape în direcţia lor. Şi-a reînceput munca de cârtiţă.

— Cum respirai ? am întrebat-o eu.

— Nu ştiu. Se putea. La urma urmei, există animale care trăiesc sub pământ şi care respiră. Aerul pătrundea cu greu, dar pătrundea totuşi. Vrei să auzi şi urmarea?

Am cerut-o cu entuziasm.

Până la urmă, Nishio-san ajunsese la suprafaţă. „Acolo e viaţa", îi spusese instinctul. O înşelase: acolo era moartea. Bucăţi de fiinţe omeneşti zăceau printre casele distruse. Micuţa apucase doar să identifice capul tatălui ei înainte ca o bombă, cine mai ştie a câta, să explodeze şi să o îngroape adânc de tot sub dărâmături.

La adăpostul linţoliului de pământ, s-a întrebat mai întâi dacă nu cumva era mai bine să rămână acolo: „Tot aici sunt mai în siguranţă, şi-s mai puţine grozăvii de văzut". Treptat, începu să se sufoce. Săpă în direcţia din care se auzea zgomot, înspăimântată la gândul a ceea ce avea să mai descopere. Îşi făcuse griji degeaba: nu putu să vadă nimic, căci cum răzbea, se şi pomenea cu patru metri mai jos.

— Nu ştiu câte ore a durat. Săpam, săpam şi, de fiecare dată când mă trezeam la suprafaţă, o explozie mă îngropa la loc. Nu mai ştiam de ce urc, şi totuşi urcam pentru că era ceva mai puternic decât mine. Ştiam deja că tata murise şi că nu mai aveam casă, dar încă nu cunoşteam soarta mamei şi a fraţilor mei. Când ploaia de bombe a încetat, eram stupefiată că mai sunt în viaţă. Indepărtând dărâ-măturile, oamenii au dat încetul cu încetul peste cadavrele, întregi sau sfîrtecate, ale celor ce lipseau, printre care şi mama, şi fraţii mei. O invidiam pe sora mea care, călcată de tren cu doi ani înainte, scăpase de un asemenea spectacol.

Într-adevăr, Nishio-san ştia să spună povesti frumoase: la ea, corpurile sfîrşeau totdeauna în bucăţi.

Fiindcă îmi acaparam guvernanta din ce în ce mai mult, părinţii mei au decis să angajeze încă o japoneză care să-i ajute. Dădură un anunţ în satul Shukugawa.

Nu le-a fost greu să aleagă: s-a prezentat o singură doamnă.

Kashima-san a devenit, aşadar, a doua guvernantă. Era exact opusul celei dintâi. Nishio-san era tânără, blândă şi îndatoritoare; nu era frumuşică şi venea dintr-un mediu sărac, popular. Kashima-san avea în jur de cincizeci de ani, iar frumuseţea îi era la fel de aristo-

cratică precum originea: chipul ei superb ne privea cu dispreţ. Făcea parte din vechea nobilime niponă pe care americanii o desfiinţaseră în 1945. Aproape treizeci de ani fusese o prinţesă şi, peste noapte, se trezise fără titlu şi fără bani.

De atunci, trăia din slujbe mărunte pe la unii şi pe la alţii, cum era şi cea pe care i-o propusese familia mea. Îi socotea pe toţi albii răspunzători de decăderea ei şi ne ura pe toţi, fără deosebire. Trăsăturile de o finețe fără cusur şi silueta ei uscăţivă, semeaţă inspirau respect. Părinţii mei îi vorbeau cu respectul cuvenit unei doamne de neam mare; ea nu vorbea cu ei şi lucra cât mai puţin cu putinţă. Cînd mama îi cerea s-o ajute la vreo treabă, Kashima-san suspina şi îi arunca o privire care spunea: „Dumneata cine te crezi ?"

Cea de-a doua guvernantă se purta cu prima fără pic de omenie, şi nu numai din cauza originii modeste a acesteia, ci şi pentru că o vedea ca pe o trădătoare care pactiza cu inamicul. Lăsa toată munca pe umerii lui Nishio-san, care avea un nefericit instinct de obedienţă fată de suzerana ei. Nu scăpa nici o ocazie să o apostrofeze:

— Ai văzut cum vorbeşti cu ei?

— Vorbesc cu ei cum vorbesc şi ei cu mine.

— NU ai nici urmă de simţ al onoa-rei. Adică nu-ţi ajunge că ne-au umilit în 1945?

— Nu ei.

— E totuna. Oamenii ăştia erau aliaţii americanilor.

— Pe vremea războiului erau nişte ţânci, ca şi mine.

— Şi ce dacă? Părinţii lor erau duşmanii noştri. Aşchia nu sare departe de trunchi. În ce mă priveşte, îi dispreţuiesc.

— NU ar trebui să zici aşa ceva de faţă cu puştoaica, spuse Nishio-san făcînd semn din bărbie către mine.

— Copilul ăsta?

— Înţelege ce zici,

— Cu atît mai bine.

— Eu una o iubesc pe asta mică. Nu minţea: mă iubea întocmai cum îşi iubea fiicele, două gemene în vârstă de zece ani pe care nu le chema niciodată pe nume, întrucât nu le deosebea între ele. Le numea întotdeauna *futago*,şi multă vreme am crezut că acest cuvînt dual era prenumele unui singur copil, mărcile pluralului fiind destul de vagi în japoneză, într-o zi, fetiţele au venit la noi acasă, iar Nishio-san le-a strigat de departe: „*futago!*" Au dat fuga ca nişte sia-

meze, dezvăluindu-mi prin chiar acest fapt sensul cuvîntului. În Japonia, gemelitatea trebuie să fie o problemă mai gravă decât în alte părţi.

Foarte repede, mi-am dat seama că vârstă îmi conferea un statut special, în Ţara Soarelui-Răsare, de la naştere şi până în pragul grădiniţei, eşti un zeu. Nishio-san mă trata ca pe o divinitate. Fratele, sora mea şi cele două *futago* trecuseră de vârsta sacră: li se vorbea în mod obişnuit. Eu, în schimb, eram un *okosama:* o onorabilă excelenţă nevârstnică, un senior copil.

Când ajungeam dimineaţa la bucătărie, Nishio-san se prosterna ca să ajungă la înălţimea mea. Nu-mi refuza nimic. Dacă îmi manifestam dorinţa de a mânca din farfuria ei – ceea ce se întâmpla frecvent, având în vedere că mâncarea lui Nishio-san îmi plăcea mai mult decât a mea –, nu-şi mai atingea tainul: aştepta să termin eu şi abia după aceea reîncepea să mănânce, dacă avusesem măreţia sufletească să-i mai las ceva.

Într-o zi, pe la amiază, mama a înţeles şmecheria şi m-a certat cu asprime. I-a poruncit mai apoi lui Nishio-sai să nu-mi mai accepte tirania. Degeaba abia s-a întors Mami cu spatele, că am şi luat-o de la capăt cu şterpelitul. Şi din motive întemeiate: *okonomiyak* (clătite cu varză, crevete şi ghimbir şi orezul cu *tsukemono* (hrean marinat într-o saramură galbenu şofran) era mult mai ispititoare decât bucăţica de carne cu morcovi fierţi.

Erau două mese: cea pe care o luai în sufragerie şi cea de la bucătărie. Făceam mofturi la cea dintâi ca să-mi ramână loc şi pentru a doua.

Mi-am ales foarte repede tabăra: între nişte părinţi care mă tratau ca pe toţi ceilalţi şi o guvernantă care mă diviniza nu era loc de ezitări.

Aveam să fiu japoneză.

Eram japoneză. La doi ani şi jumătate, în provincia Kansai, a fi japoneză însemna să trăieşti înconjurată de frumuseţe şi de adoraţie. A fi japoneză însemna să te îndopi cu flori prea mirositoare din grădina udă de ploaie, să te aşezi pe malul iazului cu pietre, să priveşti în depărtare munţii măreţi precum adîncul din pieptul tău şi să prelungeşti în suflet cîntul mistic al vînză-torului de cartofi dulci ce străbătea cartierul la lăsarea serii.

La doi ani şi jumătate, să fii japoneză însemna să fii aleasa lui

Nishio-san. În orice clipă, dacă-i ceream, îşi lăsa treburile ca să mă ia în braţe, să mă alinte şi să-mi cânte cântece în care era vorba despre motănaşi sau despre cireşi în floare.

Era gata oricând să-mi istorisească poveştile ei cu trupuri hăcuite ce mă făceau să mă minunez ori legenda vreunei vrăjitoare care fierbea oamenii într-un cazan ca să facă supă din ei: aceste basme adorabile mă fermecau, ba chiar mă lăsau complet ameţită.

Se aşeza şi mă legăna ca pe o păpuşă. Luam un aer suferind, fără alt motiv decât dorinţa de a primi alinare : Nishio-san îmi alina îndelung durerile inexistente, prinzându-se în joc, compătimindu-mă cu o artă desăvârşită.

Îmi urmărea apoi delicat, cu degetul, conturul trăsăturilor şi le lăuda frumuseţea despre care spunea că nu-şi află pereche: se entuziasma vorbind despre gura, despre fruntea mea, despre obrajii şi ochii mei şi încheia declarând că niciodată nu mai văzuse o zeiţă cu un chip atât de încântător. Era o persoană tare cumsecade.

Nu mă mai săturam să stau în braţele ei, şi aş fi stat aşa o veşnicie, pierdută de atâta idolatrizare. Iar ea se pierdea la rându-i tot idolatrizându-mă, ceea ce dovedea îndreptăţirea şi perfecţiunea divinităţii mele.

La doi ani şi jumătate, ar fi trebuit să fiu tâmpită să nu fiu japoneză.

Nu întâmplător îmi dezvăluisem mai devreme cunoştinţele de japoneză decât pe acelea de limbă maternă: cultul adus persoanei mele avea exigenţele lui lingvistice. Aveam nevoie de un idiom ca să comunic cu credincioşii mei. Aceştia nu erau foarte numeroşi, însă mie îmi ajungeau, date fiind tăria credinţei lor şi importanţa locului pe care îl ocupau în universul meu: credincioşii mei erau Nishio-san, cele două *futago* şi trecătorii.

Când mă plimbam pe stradă de mână cu principala preoteasă a cultului meu, aşteptam cu seninătate aclamaţiile mulţimii de gură-cască. Ştiam că întotdeauna farmecele mele le vor smulge exclamaţii de surpriză.

Şi totuşi, această religie nu-mi era niciodată mai plăcută ca între zidurile grădinii: aici era templul meu. O porţiune de teren plantată cu flori şi arbori şi împrejmuită cu zid: cel mai bun lucru care s-a inventat vreodată pentru a face pace cu universul.

Grădina casei era japoneză şi, prin urmare, pleonastică. Nu era

o grădină zen, dar iazul cu pietre, sobrietatea ei şi vegetaţia ce o îmbrăca exprimau ţara care a definit grădina cu mai multă religiozitate decît oricare alta.

Aria geografică a credinţei în mine îşi atingea gradul maxim de densitate în grădină. Zidurile înalte şi acoperite cu ţiglă japoneză care o înconjurau mă ascundeau de privirile laicilor şi dovedeau că ne aflam într-un sanctuar.

Când Dumnezeu are nevoie de un loc care să simbolizeze fericirea pe pământ, nu optează nici pentru insula pustie, nici pentru plaja cu nisip fin, nici pentru lanul de grâne aurii, nici pentru păşunea înverzită de pe munte, ci alege grădina.

Eram de aceeaşi părere cu el: nu există teritoriu mai bun peste care să domneşti. Fief îmi era grădina, iar supuşi, plantele care, la porunca mea, înfloreau văzând cu ochii. Era cea dintâi primăvară a vieţii mele şi nu-mi închipuiam că această adolescenţă vegetală va cunoaşte un apogeu urmat de un declin.

Într-o seară, spusesem unei tulpini pe care se înălţa un boboc: „înfloreşte". A doua zi, se prefăcuse într-un bujor alb în plină explozie. Fără doar şi poate, aveam anumite puteri. I-am zis lui Nishio-san, care nu a tăgăduit.

De la naşterea memoriei mele, în februarie, lumea nu contenise să se împlinească. Natura lua şi ea parte la întronarea mea. În fiecare zi, grădina era mai luxuriantă decât în ajun. O floare se vestejea doar pentru a renaşte mai frumoasă puţin mai departe.

Cât de recunoscători trebuiau să-mi fie oamenii! Ce tristă trebuie să le fi fost viaţa pînă la mine! Căci eu le adusesem aceste minuni fără număr. Ce putea fi mai de înţeles decât adoraţia lor?

Şi totuşi, în această apologetică rămînea şi o problemă logică: Kashima-san.

Nu credea în mine. Era singura japoneză care nu accepta noua religie. Mă detesta. Numai gramaticienii sunt atât de naivi încât să creadă că excepţia confirmă regula: eu una nu eram, iar cazul lui Kashima-san mă tulbura.

Bunăoară, când mă duceam să iau a doua masă la bucătărie, nu-mi dădea voie să mănânc din farfuria ei. Stupefiată de această impertinenţă, îmi băgasem din nou mâna în mâncarea ei: ca răsplată, luasem o palmă.

Uluită, m-am dus să mă plîng lui Nishio-san, în speranţa că o

va pedepsi pe scelerată; nu a fost deloc aşa.

— Ţie ţi se pare normal? i-am zis eu cu indignare.

— Asta e Kashima-san. Aşa e ea. M-am întrebat dacă un asemenea răspuns putea fi acceptat. Cineva avea dreptul să mă lovească pentru simplul motiv că era „aşa”? Era un pic cam mult. Răzvrătita avea să plătească pentru că se sustrăgea cultului meu.

Am poruncit ca grădina ei să nu înflorească. NU a părut deloc impresionată. Am dedus de aici că era indiferentă la farmecele botanicii. De fapt, Kashima-san nu avea grădină.

Am optat atunci pentru o atitudine mai caritabilă şi am decis să o seduc. I-am ieşit dinainte surâzînd cu mărinimie şi i-am întins mîna, precum Dumnezeu lui Adam pe bolta Capelei Sixtine: mi-a întors spatele.

Kashima-san mă refuza. Mă nega. Aşa cum există Antihristul, ea era Anticul.

Am fost cuprinsă de un profund sentiment de milă faţă de ea. Ce sinistru trebuie să fi fost să nu mă adori! Era evident, Nishio-san şi ceilalţi credincioşi ai mei străluceau de fericire, căci era bine pentru ei să mă iubească.

Kashima-san nu voia să cedeze acestei plăcute nevoi: i se citea pe frumoasele trăsături ale chipului, în expresia ei plăsmuită toată din duritate şi refuz. Mă învârteam în jurul ei studiind-o, căutând cauza lipsei sale de afecţiune faţă de mine. Atât eram de convinsă că sunt din cap pînă-n picioare podoaba de netăgăduit a acestei lumi, încât în veci nu mi-aş fi închipuit că motivul s-ar fi putut afla în mine însămi. Dacă aristocratica guvernantă nu mă iubea, însemna că are o problemă.

Am găsit-o: tot scrutând-o pe Kashima-san, am descoperit că suferea de o boală, aceea de a se abţine.

De fiecare dată cînd se ivea un prilej de bucurie, de delectare, de uimire sau de amuzament, gura nobilei doamne se făcea pungă, iar buzele îi înţepeneau: se abţinea.

Ca şi cum plăcerile ar fi fost sub demnitatea ei. Ca şi cum, pentru ea, bucuria ar fi însemnat o abdicare.

M-am angajat în câteva experimente ştiinţifice. I-am adus lui Kashima-san cea mai frumoasă camelie din grădină, precizând că o culesesem anume pentru ea: cu buzele încreţite, mi-a mulţumit sec. I-am cerut lui Nishio-san să-i gătească mîncarea ei preferată: aceasta

a preparat un *cha-wan mushi* sublim care a fost mâncat din vârful buzelor şi comentat printr-o tăcere. Zărind un curcubeu, am dat fuga să o chem pe Kashima-san ca să-l admire: a ridicat din umeri.

În generozitatea mea, am hotărât atunci să-i înfăţişez cel mai frumos spectacol ce se poate închipui. Am îmbrăcat ţinuta pe care mi-o oferise Nishio-san: un mic chimonou din mătase roz, ornat cu nuferi şi încins cu un *obi* lat de culoare roşie, ghete lăcuite şi umbrela din hârtie stacojie decorată cu cocori albi în zbor spre alte meleaguri. M-am mâzgălit pe la gură cu ruj de la mama şi am mers să mă uit în oglindă: hotărât lucru, eram magnifică. Nimeni nu ar fi rezistat în faţa unei asemenea apariţii.

M-am dus mai întîi să mă las admirată de credincioşii mei cei mai statornici, iar ei scoaseră strigătele la care mă aşteptam. Învârtindu-mă aidoma celui mai râvnit dintre fluturi, mi-am oferit apoi grădinii siguranţa plină de orgoliu, sub forma unui dans frenetic şi săltăreţ. Am profitat de prilej pentru a mai adăuga la ţinuta mea un bujor uriaş pe care mi l-am pus pe cap, precum o pălărie roşie ca focul. Astfel gătită, m-am înfăţişat lui Kashima-san. NU a reacţionat în nici un fel.

Diagnosticul meu era confirmat: se abţinea. Altfel cum ar fi putut să nu ţipe văzându-mă? Aidoma lui Dumnezeu pentru păcătos, am simţit o milă nesfârşită pentru ea. Biata Kashima-san!

Dacă aş fi ştiut că rugăciunea există, m-aş fi rugat pentru ea. Nu vedeam însă nici un mijloc de a integra această guvernantă aporetică în viziunea mea despre lume, ceea ce mă contraria.

Descopeream limitele puterii mele.

Printre prietenii tatei se număra şi un om de afaceri vietnamez care luase în căsătorie o franţuzoaică. Ca urmare a unor probleme uşor de imaginat în Vietnamul anului 1970, acest bărbat a trebuit să se întoarcă de urgenţă în ţara sa, luându-şi soţia cu sine, dar neîndrăznind să se împovăreze şi cu fiul în vârstă de şase ani, care le-a fost încredinţat părinţilor mei pentru o perioadă nedeterminată. Hugo era un băiat calm şi rezervat. Mi-a făcut o bună impresie până în momentul când a trecut de partea duşmanului, adică a fratelui meu. Cei doi băieţei deveniră de nedespărţit. Drept pedeapsă, am hotărît să nu-i spun pe nume lui Hugo.

Ca să fac impresie, rosteam în continuare foarte puţine cuvinte în franceză.

Nu puteam s-o mai ţin mult aşa. Simţeam nevoia să strig lucruri de o importanţă crucială, precum: „Hugo şi Andre sunt nişte răhăţei verzi”. Dar, vai, se presupunea că nu sunt în stare să dau glas unor aserţiuni atât de sofisticate! Mă înfrânam cu greu, gândindu-mă că ce-i al lor e pus deoparte.

Uneori, mă întrebam de ce nu le arăt părinţilor până unde se întindea vorbirea mea: de ce să mă privez de o asemenea putere? Fidelă fără să ştiu etimologiei cuvîntului „copil”[1] simţeam în chip nelămurit că, vorbind, aş fi pierdut un anumit respect rezervat magilor şi debililor mintali.

În sudul Japoniei, aprilie este de o blândeţe voluptuoasă. Părinţii ne-au dus la mare. Cunoşteam deja foarte bine oceanul mulţumită golfului Osaka, ale cărui ape, pe vremea aceea, gemeau de murdării: la fel de bine ai fi putut înota prin canalizare. Ne-am dus deci în celălalt capăt al ţării, la Tottori, unde am descoperit Marea Japoniei care m-a subjugat cu frumuseţea ei. Niponii consideră că această mare este de parte bărbătească, prin opoziţie cu oceanul, pe care-l socotesc de parte femeiască, distincţie care m-a lăsat perplexă. Nici astăzi nu am înţeles-o în mai mare măsură.

Plaja din Tottori era întinsă cât un deşert. Am traversat această Sahară şi am ajuns la apă. Era la fel de temătoare ca şi mine: asemenea copiilor sfioşi, înainta şi dădea înapoi necontenit. Am imitat-o.

Toţi ai mei se aruncară în apă. Mama strigă după mine. NU am îndrăznit să-i urmez, în ciuda colacului ce-mi încingea mijlocul. Priveam marea cu spaimă şi dorinţă. Mama veni să mă ia de mînă şi mă trase după ea. Dintr-o dată, am scăpat de gravitaţia terestră: fluidul puse stăpânire pe mine şi mă urcă la suprafaţă. Extaziată, am ţipat de plăcere. Maiestuoasă precum Saturn, cu colacul în chip de inel, am rămas în apă ceasuri întregi. Au trebuit să mă scoată cu forţa.

— Mare!

A fost cel de-al şaptelea cuvânt.

Foarte repede, am învăţat să mă descurc şi fără colac. Era suficient să dai din mâini şi din picioare ca să obţii ceva ce semăna cu felul în care înoată un căţeluş. Deoarece era obositor, făceam

[1] În fr. *enfant,* din latinescul *infans,* „care nu vorbeşte” (n.t.).

astfel încât să rămîn acolo unde atingeam fundul.

Într-o zi s-a produs un miracol: am intrat în mare, am început să merg drept înainte, în direcţia Coreei, şi am constatat că fundul nu mai cobora. Se înălţase anume pentru mine. Hristos mergea pe apă; eu făceam fundul mării să se ridice. Fiecare cu minunile lui. Cuprinsă de entuziasm, am hotărît să merg cu capul afară din apă pînă pe continent.

M-am avântat în necunoscut, călcând pe covorul moale al acelui fund de mare atât de prietenos. Am mers, am tot mers, îndepărtîndu-mă de Japonia cu paşi de titan, gândindu-mă că era nemaipomenit să ai asemenea puteri.

Am mers şi iar am mers – şi deodată am căzut. Bancul de nisip care mă purtase până acolo se surpase. NU am mai atins fundul. Apa m-a înghiţit. Am încercat să dau din mâini şi din picioare ca să revin la suprafaţă, dar de fiecare dată când capul mi se ţea de sub apă, un val mi-l afunda din nou, ca un torţionar ce încerca să-mi smulgă mărturisiri.

Am înţeles că sunt pe cale să mă înec. Cînd marea nu-mi acoperea ochii, vedeam plaja care mi se părea nespus de departe, pe părinţii mei care-şi făceau siesta şi oameni care mă priveau fără să facă nici o mişcare, fideli vechiului principiu nipon de a nu salva niciodată viaţa cuiva, fiindcă ar însemna să-l obligi la o recunoştinţă peste puterile lui.

Spectacolul publicului ce asista la moartea mea era chiar mai înfiorător decât moartea însăşi.

Am strigat:

— *Tasukete!*

În zadar.

Mi-am zis atunci că nu mai am timp să fac pe mironosiţa cu limba franceză şi am tradus strigătul de mai înainte, urlând:

— Ajutor!

Poate că asta era şi mărturisirea pe care apa voia să o obţină de la mine: să vorbesc în limba părinţilor mei. Din păcate, aceştia nu m-au auzit. Spectatorii niponi şi-au respectat regula nonintervenţiei până acolo încât nici nu i-au avertizat pe cei ce-mi dăduseră viaţă. Iar eu i-am privit cum mă priveau cu atenţie murind.

Curând, nu am mai fost în stare să-mi mişc membrele şi m-am lăsat înghiţită de apă. Trupul mi-a alunecat sub valuri. Ştiam

că erau ultimele momente din viaţa mea şi nu voiam să le pierd: am încercat să deschid ochii şi ce am văzut m-a uimit. Lumina soarelui nu fusese niciodată mai frumoasă ca acum, străpungând adâncul mării. Mişcarea valurilor propaga unde sclipitoare.

Am uitat de frica de moarte. Mi s-a părut că am rămas aşa ceasuri în şir.

Nişte braţe mă apucară şi mă scoaseră la aer. Am respirat adînc şi m-am uitat să văd cine mă salvase: era mama, care plângea. M-a adus înapoi pe plajă ţinându-mă strâns lipită de pântecele ei.

M-a învelit într-un prosop şi m-a frecat viguros pe spate şi pe piept: am vomitat multă apă. Apoi m-a legănat, povestindu-mi printre lacrimi:

— Hugo ţi-a salvat viaţa. Se juca cu Andre şi Juliette când, din întâmplare, ţi-a zărit capul tocmai când dispărea în mare. A venit să-mi dea de ştire şi mi-a arătat unde erai. Fără el, ţi-ai fi luat adio de la viaţă!

L-am privit pe micul eurasian şi am spus solemn:

— Mulţumesc, Hugo, eşti drăguţ. Tăcere încremenită.

— Vorbeşte! Vorbeşte ca o împărătească! jubilă tata, trecând într-o clipă de la fiorii aducerii-aminte la râs.

— Vorbesc încă de mult, am zis eu ridicând din umeri.

Planul apei izbutise: mărturisisem.

Întinsă pe nisip lângă sora mea, m-am întrebat dacă sunt fericită că nu am murit. Mă uitam la Hugo ca la o ecuaţie matematică: fără el, adio eu. Adio eu: oare mi-ar fi plăcut? „NU aş mai fi fost aici ca să ştiu dacă-mi place”, mi-am spus, foarte logică. Da, eram fericită că nu murisem, fiindcă puteam şti că-mi place.

Eu şi, alături, Juliette cea drăguţă. Eu şi, deasupra, norii maiestuoşi. Eu şi, dinaintea mea, marea cea minunată. Eu şi, dinapoia mea, plaja nesfârşită. Lumea era frumoasă: merita să trăieşti.

La întoarcerea în Shukugawa, m-am decis să învăţ să înot. Nu departe de casă, în munte, se afla un lăcuşor verde pe care l-am numit Lăcuşorul Verde. Era un adevărat paradis lichid. Călduţ, încântător, se pierdea sub o puzderie de azalee.

Nishio-san a luat obiceiul să mă ducă la Lăcuşorul Verde în fiecare dimineaţă. Singură, am descoperit arta de a înota ca un peşte, tot cu capul sub apă, cu ochii deschişi spre misterele din adâncuri de a căror existenţă aflasem când fusesem cât pe ce să mă înec.

Atunci când capul îmi ieşea la suprafaţă, vedeam munţii împăduriţi înălţându-se jur-împrejurul meu. Eram centrul geometric al unui cerc de splendoare ce se lărgea necontenit.

Faptul că fusesem la un pas de moarte nu-mi zdruncina convingerea nerostită că sunt o divinitate. De ce ar fi zeii nemuritori? Prin ce anume te-ar face nemurirea o divinitate? Oare bujorul e mai puţin sublim pentru că are să se vestejească?

Am întrebat-o pe Nishio-san cine era Iisus. Mi-a spus că nu ştia prea bine.

— Ştiu că e un zeu, riscă ea. Avea părul lung.

— Crezi în el?

— Nu.

— În mine crezi?

— Da.

— Şi eu am părul lung.

— Da. Dar pe tine te şi cunosc. Nishio-san era o fiinţă de treabă: avea argumente temeinice.

Fratele, sora mea şi Hugo mergeau la şcoala americană, lângă muntele Rokko. Printre manualele şcolare, Andre avea o carte care se numea *My friend Jesus.* încă nu ştiam să citesc, dar erau şi poze. Pe la sfârşit, vedeai eroul pe o cruce şi o mulţime de oameni care se uitau la el. Desenul ăsta mă fascina. L-am întrebat pe Hugo de ce era Iisus atârnat pe o cruce.

— Ca să-l omoare, mi-a răspuns el.

— Dacă-s pe cruce, oamenii mor?

— Da. Fiindcă e ţintuit în cuie pe lemn. Cuiele îl omoară.

Explicaţia mi s-a părut acceptabilă. Imaginea era cu atât mai teribilă. Vasăzică lisus murea în faţa unei mulţimi şi nimeni nu venea să-l salveze ! Asta îmi aducea aminte de ceva.

În aceeaşi situaţie mă aflasem şi eu: fusesem cât pe ce să-mi dau duhul privindu-i pe oameni cum mă privesc. Ar fi fost de-ajuns să vină cineva şi să scoată cuiele din răstignit ca să-l salveze: ar fi fost de-ajuns să vină cineva şi să mă scoată din apă sau, pur şi simplu, să-i prevină pe părinţii mei. Şi în cazul meu, şi în cazul lui Iisus, spectatorii preferaseră să nu intervină.

Fără îndoială, locuitorii din ţara răstignitului aveau aceleaşi principii ca şi japonezii: să salvezi viaţa unei fiinţe însemna să o înrobeşti din cauza unei recunoştinţe exagerate. Mai bine o lăsai să

moară decât să o lipseşti de libertate.

Nu mă gândeam să contest această teorie; ştiam doar că e cumplit să simţi cum mori în faţa unui public pasiv. Şi simţeam o complicitate profundă cu Iisus, deoarece eram sigură că înţeleg revolta de care era cuprins în momentul acela.

Voiam să ştiu mai multe despre această poveste. Intrucît adevărul părea închis în foitajul dreptunghiular al cărţilor, am decis că voi învăţa să citesc. Mi-am anunţat hotărîrea; mi s-a rîs în nas.

Fiindcă nu eram luată în serios, aveam să mă apuc singură. Nu vedeam unde-i problema, învăţasem de una singură să fac lucruri cu totul remarcabile : să vorbesc, să merg, să înot, să domnesc şi să mă joc cu sfîrleaza. Mi s-a părut raţional să încep cu un *Tintin,* fiindcă avea poze. Am ales un număr la întâmplare, m-am aşezat pe jos şi am început să întorc paginile. Mi-ar fi cu neputinţă să explic ce s-a întîmplat, dar, în clipa când vaca a ieşit din uzină printr-un robinet care făcea cârnaţi, mi-am dat seama că ştiu să citesc.

Am avut mare grijă să nu le dezvălui semenilor minunea, întrucât dorinţa mea de a citi fusese considerată ridicolă. Aprilie era luna cireşilor japonezi în floare. Cartierul sărbătorea acest lucru seara, cu *sake.* Nishio-san mi-a dat şi mie un pahar: am urlat de plăcere.

Petreceam nopţi întregi în picioare, pe pernă, agăţată de zăbrelele pătuţului. uitându-mă ţintă la tata şi la mama, ca şi cum aveam de gând să scriu un studiu zoologic despre ei. Se simţeau din ce în ce mai jenaţi. Seriozitatea cu care îi contemplam îi intimida într-atât încât îşi pierdeau somnul. Părinţii înţeleseră că nu mai puteam dormi la ei în cameră.

Mi-au mutat domiciliul într-un fel de pod. Ceea ce m-a încântat. Puteam examina un tavan necunoscut, ale cărui fisuri mi s-au părut din start mai expresive decît cele ale căror meandre le studiam de doi ani şi jumătate. De asemenea, puteam cerceta din ochi o mulţime de lucruri puse claie peste grămadă: lăzi, haine vechi, o piscină gonflabilă dezumflată, rachete putrezite şi câte alte minuni.

Am petrecut insomnii fascinante imaginându-mi conţinutul cutiilor: trebuie să fi fost tare frumos de vreme ce era atât de bine ascuns. NU aş fi fost însă în stare să cobor din pătuţ ca să privesc mai de-aproape: era prea înalt.

La sfârşitul lui aprilie, o minunată noutate mi-a bulversat

existenţa: fereastra camerei mele a fost lăsată deschisă pe timpul nopţii. Nu-mi aminteam să mai fi dormit cu fereastra deschisă. Era fantastic: puteam să pândesc murmurele enigmatice ce se ridicau dinspre lumea adormită, să le interpretez, să le dau un sens. Pătuţul era aşezat la perete, sub fereastra mansardată. Când vântul dădea perdelele în lături, vedeam cerul conabiu. Descoperirea acestei culori mi-a tăiat răsuflarea: mă simţeam îmbărbătată aflând că noaptea nu e neagră.

Zgomotul meu favorit era lătratul chinuitor şi îndepărtat al unui câine neidentificabil pe care l-am botezat Yorukoe, „glasul serii". Vaierele lui deranjau tot cartierul. Pe mine mă fermecau aidoma unei muzici melancolice. Aş fi vrut să ştiu care era motivul unei asemenea disperări.

Dulce, aerul nopţii curgea prin fereastră şi se revărsa drept în patul meu. Îl sorbeam, mă îmbătăm cu el. Aş fi fost în stare să venerez universul fie şi numai pentru această risipă de oxigen,

Auzul şi mirosul îmi funcţionau la parametrii maximi în timpul acestor fastuoase insomnii. Ispita de a-mi folosi vederea era cu atât mai puternică. Hubloul de deasupra mea era o provocare.

Într-o noapte nu am mai putut rezista. Am escaladat zăbrelele pătuţului de-a lungul peretelui şi am ridicat mâinile cît de sus am putut: reuşiră să apuce marginea de jos a ferestrei. Ameţită de izbîndă, am izbutit să-mi aburc trupul firav pînă la reazemul acela. Cocoţată pe burtă şi pe coate, am descoperit în sfîrşit peisajul nocturn: am fost copleşită de admiraţie faţă în faţă cu munţii înalţi şi întunecaţi, cu acoperişurile grele şi maiestuoase ale caselor învecinate, cu fosforescenţa florilor de cireş şi misterul străzilor învăluite în beznă. Am vrut să mă aplec ca să văd locul unde întindea rufele Nishio-san, şi ceea ce trebuia să se întîmple s-a întîmplat: am căzut.

S-a petrecut o minune: din reflex, am depărtat picioarele şi am rămas agăţată de colţurile de jos ale ferestrei. Pulpele şi coapsele îmi erau lungite pe marginea îngustă a acoperişului, până aproape de mijloc mă sprijineam pe jgheabul de scurgere, trunchiul şi capul îmi atîrnau în gol.

După ce mi-a trecut prima spaimă, m-am simţit destul de bine în noul meu post de observaţie. Am contemplat partea din spate a casei cu mult interes. Mă jucam legănându-mă de la stânga la dreapta şi adâncindu-mă în studiul balistic al scuipaţilor.

Dimineaţa, intrând în cameră, mama dădu un ţipăt de groază: deasupra patului gol, fereastra cu perdelele date în lături şi tălpile mele de-o parte şi de alta. Mă ridică ţinându-mă de pulpe, mă aduse *intra-muros* şi fundul meu încasă papara secolului.

— NU o mai putem lăsa să doarmă singură. E prea periculos.

Se decretă că podul urma să devină camera fratelui meu şi că pe viitor aveam să stau cu sora mea, în locul lui Andre. Această mutare mi-a schimbat complet viaţa. Dormind cu Juliette, pasiunea mea pentru ea s-a înteţit: am împărţit camera cu ea în cei cincisprezece ani care au urmat.

Din acel moment, mi-am folosit insomniile pentru a-mi admira sora. Zânele ce se aplecaseră deasupra leagănului ei îi dăruiseră graţia de a dormi, dar şi graţia pur şi simplu: cătuşi de puţin deranjată de privirea mea fixă, dormea atât de liniştită încât nu puteai să nu o admiri. I-am învăţat pe de rost ritmul răsuflării şi muzicalitatea suspinelor. Nimeni nu cunoaşte mai bine ca mine odihna altuia.

Douăzeci de ani mai târziu, am citit fremătând acest poem al lui Aragon:

Întors din nou acasă, ca fur mă strecurai
De somnul greu cuprinsă, ca floare,tu dormeai (...)
Mă sperie, tăcerea-ţi, dar nu, tu sufli,vie
La piept te Uri, din vise, a mea împărăţie
Şi sunt cu tine-alături pândarul tulburat
Când de ecoul geamăn i-e pasul îngânat
În noapte-nvăluit şi sunt cu tine-alături pândar pe ziduri, sus,
Pe el o frunză-l doare, şi-un murmur
I-a răpus în noapte-nvăluit
Trăiesc spre tânguire când somnul ţi-e veşmânt
Trăiesc spre-nfiorare de toate câte sunt
În noapte-nvăluit Gazel al meu, le spune acelor ce-or veni
Că doar un nume, Elsa, însemnul mi-e aci în noapte-nvăluit.

Era suficient să înlocuieşti Elsa cu Juliette.

Ea dormea pentru amândouă. Dimineaţa mă ridicam din pat proaspătă şi bine dispusă, odihnită de somnul surorii mele.

Luna mai a început bine. Jur-împrejurul Lăcuşorului Verde, florile azaleelor au explodat. Ca pulberea ce se aprinde de la o scânteie, tot muntele a fost năpădit de flori, înotam acum înconjurată

de un roz intens.

Temperatura din timpul zilei nu se îndepărta de douăzeci de grade: raiul pe pământ. Eram cât pe ce să cred că mai e o lună grozavă, când scandalul a izbucnit: părinţii au înălţat în grădină un catarg în vârful căruia, asemenea unui drapel, flutura un peşte mare din hârtie de culoare roşie ce plesnea în bătaia vântului.

Am întrebat despre ce era vorba. Mi s-a explicat că e un crap în cinstea lunii mai, lună a băieţilor. Am zis că nu văd legătura. Mi s-a răspuns că crapul este simbolul băieţilor şi că genul acela de efigie pisciformă se arborează în locuinţele familiilor care au un copil de sex bărbătesc.

— Şi luna fetelor cînd pică? am întrebat.

— Nu există aşa ceva.

Am rămas fără glas. Ce era cu nedreptatea aceea uluitoare?

Fratele meu şi cu Hugo mă priviră cu un aer maliţios.

— De ce un crap pentru un băiat? am mai întrebat eu.

— De ce copiii mici zic tot timpul de ce? mi s-a replicat.

Am plecat vexată, convinsă de pertinenţa întrebării mele.

Fireşte, observasem deja că există o diferenţă sexuală, dar asta nu mă tulburase niciodată. În lume existau multe diferenţe: japonezi şi belgieni (credeam că toţi albii sunt belgieni, în afară de mine, care mă consideram japoneză), mici şi mari, buni şi răi etc. Mi se părea că opoziţia dintre bărbat şi femeie este una ca atâtea altele. Pentru prima oară, am bănuit că aici se ascunde o chestiune a naibii de complicată.

În grădină, m-am postat sub catarg şi m-am apucat să studiez crapul. Prin ce anume trimitea mai degrabă la fratele meu decât la mine? Şi prin ce era masculinitatea atât de nemaipomenită încât să i se consacre un drapel şi o lună – *a fortiori*, o lună toată numai desfătare şi azalee? În vreme ce feminităţii nu i se consacra nici măcar un steguleţ, nici măcar o zi!

Am tras un şut în catarg, care nu a reacţionat în nici un fel.

Nu mai eram aşa de sigură că-mi place luna mai. De altfel, cireşii din Japonia îşi pierduseră florile: venise parcă o toamnă a primăverii. O prospeţime se trecuse şi nu am mai văzut-o renăscând două tufişuri mai încolo.

Mai chiar că merita să fie luna băieţilor: era o lună a declinului.

Am cerut să văd crapi adevăraţi, la fel cum un împărat ar fi

cerut să vadă un elefant în carne şi oase.

în Japonia, să vezi crapi e tot ce poate fi mai simplu, a *fortiori* în mai. E un spectacol greu de evitat. Dacă într-o grădină publică există vreun ochi de apă, înăuntru sunt crapi. Aceşti *koi* nu au menirea de a fi mâncaţi – de altminteri, un *sashimi* făcut din ei ar fi un coşmar – , ci de a fi priviţi şi admiraţi. A merge în parc să-i contempli e o activitate la fel de civilizată ca şi a merge la concert.

Nishio-san m-a dus la arboretul din Futatabi. Mergeam cu capul dat pe spate, înfricoşată de imensa splendoare a criptomerilor, îngrozită de vârsta lor: eu aveam doi ani şi jumătate, iar ei două sute cincizeci de ani – erau literalmente de o sută de ori mai bătrâni decât mine.

Futatabi era un sanctuar vegetal. Chiar dacă trăiai înconjurată de frumuseţe, ca mine, nu puteai fi decât subjugată de trufia acestei naturi dichisite. Copacii păreau conştienţi de prestigiul lor.

Am ajuns la apă. Am zărit o forfotă de culori. De cealaltă parte a heleşteului, un călugăr budist începu să arunce boabe: am văzut cum crapii săreau să le prindă. Unii erau enormi, împroşcături irizate ce mergeau de la albastru ca oţelul la portocaliu, trecând prin alb, negru, argintiu şi auriu.

Dacă-ţi mijeai ochii, puteai să le vezi doar culorile scânteind în lumină şi să te minunezi. În schimb, dacă-i făceai mari, nu puteai să nu le vezi formele greoaie de peşti-dive, de preotese ghiftuite ale pisciculturii.

De fapt, semănau cu nişte Castafiore[1] mute, obeze şi înveşmântate în furouri numai ape. Veşmintele multicolore subliniază ridicolul grăsanelor, după cum tatuajele pestriţe scot în evidenţă şuncile malacilor. Nici că putea fi ceva mai dizgraţios decât crapii aceia. Nu-mi părea rău că erau simbolul băieţilor.

— Trăiesc peste o sută de ani, mi-a spus Nishio-san cu tonul rezervat celui mai înalt respect.

Nu eram atît de sigură că ar fi un motiv de laudă. Longevitatea nu era un scop în sine. Pentru criptomer, o viaţă foarte îndelungată însenina să dea amploarea cuvenită unei nobleţi magnifice, însemna

[1] Bianca Castafiore, supranumită Privighetoarea din Milano, este unul dintre puţinele personaje feminine prezente în aventurile lui Tintin. Drept model a servit, se pare, cîntăreaţa italiană Renata Tebaldi (n.t.).

să aibă timp să-şi aşeze domnia, să stârnească admiraţia şi teama amestecată cu respect datorate unui asemenea monument de forţă şi răbdare.

Pentru un crap, a fi centenar însemna să se bălăcească într-o durată adipoasă, să lase să mucezească pe el carnea aceea miloasă de peşte de apă stătătoare. Există ceva chiar mai dezgustător decât grăsimea tinerilor: grăsimea bătrânilor.

Mi-am păstrat părerea pentru mine. Ne-am întors acasă. Nishio-san i-a asigurat pe ai mei că-mi plăcuseră foarte mult crapii. NU am tăgăduit, obosită la gîndul de a-mi expune concepţiile în faţa lor.

Andre, Hugo, Juliette şi cu mine făceam baie împreună. Cei doi ştrengari sfrijiţi semănau cu orice, numai nu cu nişte crapi. Ceea ce nu-i împiedica să fie urâţi. Poate că aici era şi punctul comun care stătea la originea acelei simbolistici: faptul de a avea ceva dezagreabil. Fetele nu ar fi putut fi reprezentate de un animal respingător.

I-am cerut mamei să mă ducă la „apariul" (în mod ciudat, nu puteam să pronunţ „acvariu") din Kobe, unul dintre cele mai vestite din lume. Părinţii mei se mirară de această pasiune ihtiologică.

Nu voiam decât să văd dacă toţi peştii sunt la fel de urâţi cum erau crapii. Am urmărit timp îndelungat fauna din marile bazine cu pereţi de sticlă: am descoperit animale care de care mai fermecătoare şi mai pline de graţie. Unele erau fantasmagorice de-ai fi zis că sunt artă abstractă. Un creator s-ar fi delectat văzând atâta eleganţă imposibil de purtat şi totuşi purtată.

Concluzia mea a fost categorică: dintre toţi peştii, cel mai de nimic – de fapt, singurul de nimic – era crapul. Am râs în sinea mea. Mama m-a văzut jubilând: „Asta mică are să facă biologie submarină", decretă ea cu perspicacitate.

Japonezii nu greşiseră alegând animalul acela drept simbol al sexului urât.

Îl iubeam pe tata, îl toleram pe Hugo – totuşi, îmi salvase viaţa –, dar pe fratele meu îl consideram cea mai mare pacoste. Unica ambiţie a vieţii lui părea să fie aceea de a mă persecuta: îi făcea atâta plăcere încât era pentru el un scop în sine. Când reuşea să mă scoată din minţi ceasuri întregi, îşi atingea scopul pe ziua aceea. Se pare că aşa sunt toţi fraţii: poate că ar trebui exterminaţi.

Odată cu iunie a venit şi căldura. Trăiam acum în grădină, pe care o părăseam, cu regret, doar ca să dorm. Catargul şi drapelul

pisciform fuseseră strânse încă din prima zi a lunii: băieţii nu mai erau la loc de cinste. Parcă ar fi fost dată jos statuia cuiva care nu-mi plăcea. Nici urmă de crap pe cer. Iunie mi-a fost o lună simpatică de la bun început.

Acum. temperatura îngăduia spectacolele în aer liber. Am fost anunţată că eram poftiţi cu toţii să mergem şi să-l ascultăm pe tata cântând.

— Tati cântă?

— Cântă *nō*.

— Ce-i aia?

— Ai să vezi.

Nu-l auzisem niciodată pe tata cântând: se retrăgea ca să-şi facă exerciţiile sau le făcea la şcoală, alături de maestrul său de *nō*.

Douăzeci de ani mai târziu, am aflat curioasa întâmplare prin care părintele meu, care nu avea nici o predispoziţie pentru o carieră lirică, devenise cântăreţ de *nō*. Debarcase la Osaka în 1967, în calitate de consul al Belgiei. Aflat la primul său post asiatic, tânărul diplomat în vârstă de treizeci de ani se îndrăgostise şi fusese îndrăgit fulgerător de această ţară. Japonia a devenit şi a rămas iubirea vieţii lui. Cu entuziasmul neofitului, voia să descopere toate minunile Imperiului. Deoarece nu vorbea încă limba, o strălucită interpretă niponă îl însoţea pretutindeni. Tot ea îi ţinea loc de ghid şi de iniţiatoare în diversele forme de arte naţionale. Văzându-l cât e de receptiv la toate, i-a venit ideea să-i arate unul dintre giuvaierurile cel mai puţin accesibile ale culturii tradiţionale: arta *nō*. Pe vremea aceea, occidentalii erau tot atît de refractari la *nō* pe cît de favorabili erau teatrului *kabuki*.

Îl duse, aşadar, într-o venerabilă şcoală de *nō* din Kansai, al cărei maestru era o Comoară Vie. Tata avu impresia că se întorsese în timp cu o mie de ani. Sentimentul său se accentua în momentul în care auzi o cîntare *nō:* la început, crezu că erau nişte bolboroseli venite din străfundul veacurilor. Simţi genul acela de stînjeneală amuzată pe care ţi-o provoacă reconstituirile de scene preistorice prin muzee.

Încetul cu încetul, înţelese că era exact invers, că avea de-a face cu sofisticarea întruchipată şi că nu exista nimic mai stilizat şi mai civilizat. De aici şi până la a considera că e frumos mai era un pas pe care, deocamdată, nu-l putea face.

În ciuda acelor decibeli ciudaţi care-l înspăimîntau, îşi păstră expresia amabilă şi plină de încântare a unui adevărat diplomat. La sfârşitul melopeei, care, firește, dură câteva ceasuri, nu lăsă să se vadă nici urmă din plictiseala pe care o încercase.

Pînă una-alta, prezenţa sa lăsase întreaga şcoală perplexă. Bătrânul maestru de *nō* veni în cele din urmă în faţa lui şi îi spuse:

— Onorabile oaspete, e pentru prima oară când un străin calcă aici. Pot să vă cer părerea despre cîntările pe care le-aţi auzit?

Interpreta îşi făcu datoria, încurcat de propria-i ignoranţă, tata încercă nişte clişee politicoase despre importanţa culturii strămoşeşti, despre bogăţia patrimoniului artistic al ţării, precum şi alte prostii, unele mai mişcătoare decît altele.

Consternată, interpreta luă hotărârea să nu traducă un răspuns atât de stupid. Japoneza aceea cultivată înlocui, aşadar, părerea părintelui meu cu a sa şi o exprimă în cuvinte alese. Pe măsură ce ea „traducea", bătrânul maestru făcea ochii din ce în ce mai mari. Cum?! Un alb neştiutor care abia debarcase şi care asculta *nō* pentru prima oară înţelesese deja esenţa şi subtilitatea acestei arte supreme?

Cu un gest neverosimil din partea unui nipon, a *fortiori* din partea unei Comori Vii, apucă solemn mâna străinului şi îi spuse:

— Onorabile oaspete, sunteţi un vrăjitor! O fiinţă de excepţie! Trebuie să deveniţi elevul meu!

Iar tata, care este un excelent diplomat, îi răspunse numaidecât prin intermediul doamnei:

— Era cea mai mare dorinţă a mea. La început nu-şi dădu seama de consecinţele politeţii sale, presupunând că aceasta va rămâne literă moartă. Fără să mai aştepte însă, bătrânul maestru îi porunci să vină şi să ia prima lecţie la şcoală peste două zile, la ora şapte dimineaţa.

Un om întreg la minte s-ar fi grăbit să contramandeze totul chiar a doua zi, printr-un telefon dat de secretară. Dar, în ziua cu pricina, tatăl meu se trezi în zori şi veni la ora stabilită. Venerabilul profesor nu fu câtuşi de puţin mirat şi îi dărui anevoioasa-i învăţătură fără pic de indulgenţă, socotind că un suflet atât de mare merită onoarea de a fi tratat cu severitate.

La sfârşitul lecţiei, bietul tata era epuizat.

— Foarte bine, zise bătrânul maestru. Veniţi din nou mâine dimineaţă la aceeaşi oră.

— Numai că... la opt şi jumătate încep lucrul la consulat.

— Nici o problemă. Veniţi atunci la cinci dimineaţa.

Dărâmat, elevul se supuse. Veni la şcoală în fiecare dimineaţă la ora aceea inumană pentru un om care şi aşa avea o meserie înrobitoare, cu excepţia weekend-urilor, când îşi putea permite luxul să înceapă cursul la şapte dimineaţa, ceea ce însemna o adevărată trândăvie.

Discipolul belgian se simţea zdrobit de monumentul de civilizaţie niponă în care se încerca integrarea lui. El care, înainte să pună piciorul în Japonia, era pasionat de fotbal şi de ciclism, se întreba prin ce dezagreabilă eroare a destinului ajunsese să-şi sacrifice existenţa pe altarul unei arte atât de absconse. Ceea ce-i plăcea tot atât de puţin pe cât îi place jansenismul unui chefliu sau asceza unui mâncău.

Se înşela. Bătrânul maestru avusese perfectă dreptate, Nu-i trebui mult până să descopere în adâncul pieptului lat al străinului o voce de primă mână.

— Sunteţi un cântăreţ remarcabil, îi spuse el tatălui meu, care între timp învăţase japoneza. Am să vă completez pregătirea şi am să vă învăţ să dansaţi.

— Să dansez...? Dar, onorabile maestre, uitaţi-vă la mine! bâigui belgianul arătând spre silueta sa masivă şi greoaie.

— Nu văd unde-i problema. Vom începe lecţia de dans mâine dimineaţă, la ora cinci.

A doua zi, la sfârşitul cursului, a fost rândul profesorului să rămână consternat. În trei ore, cu toată răbdarea lui, nu a reuşit să smulgă de la tata nici cea mai mică mişcare care să nu fie descurajantă prin stângăcie şi lipsă de graţie.

Politicos şi întristat, Comoara Vie încheie cu aceste cuvinte:

— Pentru dumneavoastră vom face o excepţie. Veţi fi un cântăreţ de *nō* care nu va dansa.

Mai târziu, prăpădindu-se de râs, bătrânul maestru nu avea să piardă prilejul de a le povesti coriştilor săi cu ce seamănă un belgian care învaţă dansul evantaiului.

Jalnicul dansator deveni totuşi un artist dacă nu uluitor, cel puţin demn de apreciere. Întrucât era singurul străin din lume ce poseda acest talent, deveni celebru în Japonia sub un nume care nu l-a mai părăsit: „cântăreţul de *nō* cu ochi albaştri”.

Zi de zi, pe durata celor cinci ani de consulat la Osaka, a mers să-şi ia în zori cele trei ore de lecţie la venerabilul său profesor, între ei s-a înnodat minunata legătură de prietenie şi admiraţie care, în Ţara Soarelui-Răsare, îl ataşează pe discipol de *sensei.*

La doi ani şi jumătate, nu ştiam nimic despre povestea asta. Habar nu aveam cum îşi umple ziua tatăl meu. Seara, se întorcea acasă. Nu ştiam de unde vine.

— Ce face Tati? am întrebat-o eu pe mama odată.

— E consul.

Încă un cuvânt necunoscut căruia aveam să-i găsesc până la urmă semnificaţia.

Veni şi după-amiaza spectacolului anunţat. Mama îşi luă cei trei copii şi pe Hugo şi merse la templu. Scena rituală pentru *nō* fusese instalată în aer liber, în grădina sanctuarului.

Ca şi ceilalţi spectatori, am primit toţi câte o pernuţă tare pe care să îngenunchem. Locul era foarte frumos şi chiar mă întrebam ce urma să se întâmple.

Spectacolul de operă începu. L-am văzut pe tata intrând pe scenă extrem de încet, aşa cum se cuvenea. Purta un costum superb. M-am simţit tare mândră că am un părinte atât de bine îmbrăcat.

Apoi începu să cânte. Mi-am înăbuşit o expresie de spaimă. Ce era cu sunetele acelea ciudate care-i ieşeau din pântece? Ce era cu limba aceea imposibil de înţeles? De ce vocea tatei se preschimbase în jeluirea aceea de nerecunoscut? Ce se întîmplase cu el? Voiam să plâng, ca atunci când vezi un accident.

— Ce-a păţit Tati? am şuşotit eu către mama, care îmi porunci să tac. Ăsta era cântat? Când Nishio-san îmi cânta numărători pentru jocurile de copii, îmi plăcea, în schimb, zgomotele care ieşeau din gura tatei nu ştiam dacă-mi plac; ştiam doar că mă sperie, că intrasem în panică şi că aş fi preferat să fiu în altă parte.

Mai târziu, mult mai târziu, am învăţat să iubesc arta *nō,* să o ador, tot aşa cum părintele meu a trebuit să înveţe să o interpreteze pentru a o iubi la nebunie. Un spectator sincer şi necultivat care ascultă *nō* pentru prima oară nu poate încerca decât o profundă indispoziţie, la fel ca străinul care mănîncă pentru prima oară pruna marinată cu sare, atât de greu de înghiţit, de la micul dejun tradiţional al japonezilor.

Am trăit o după-amiază cumplită. După teama de la început a

venit plictiseala. Spectacolul de operă a ţinut patru ore, timp în care nu s-a întâmplat absolut nimic. M-am întrebat pentru ce ne aflăm noi acolo. Nu păream să fiu singura care îşi pune o asemenea întrebare. Hugo şi Andre arătau că lor le ajunsese. Cât despre Juliette, adormise pur şi simplu pe pernuţa ei. Fericita, o invidiam. Până şi mama abia se abţinea să nu caşte.

Îngenuncheat ca să nu danseze, tata îşi psalmodia interminabila melopee. Mă întrebam ce se petrece în capul lui. În jurul meu, publicul japonez îl asculta impasibil, semn că tata cânta bine.

La asfinţitul soarelui, spectacolul se încheie în sfîrşit. Artistul belgian se ridică şi părăsi scena mult mai repede decît o îngăduia tradiţia, motivul fiind de natură tehnică: pentru corpul unui nipon, statul în genunchi ore în şir nu constituie nici o problemă, pe când picioarele tatei adormiseră buştean. Nu-i rămânea decât să alerge spre culise şi să se prăbuşească acolo, la adăpost de privirile altora. Oricum, în *nō,* cântăreţul nu se întoarce pe scenă ca să adune aplauze, care, de altminteri, sunt întotdeauna la fel de anemice. Ovaţionarea unui artist care ar veni să salute ar fi părut culmea vulgarităţii.

Seara, tata m-a întrebat cum mi se păruse reprezentaţia. Am răspuns printr-o întrebare:

— Asta înseamnă să fii consul? Să cânţi ?

Râse.

— Nu, nu-i asta.

— Atunci ce înseamnă consul?

— E greu de explicat. O să-ţi spun când ai să fii mai mare.

„Aici se ascunde ceva”, mi-am zis eu. Pesemne că desfăşura cine ştie ce activităţi compromiţătoare.

Când stăteam cu un *Tintin* deschis pe genunchi, nimeni nu ştia că citesc. Credeau că mă mulţumesc să mă uit la poze. În ascuns, citeam Biblia. Vechiul Testament era de neînţeles, dar în cel Nou existau şi lucruri expresive pentru mine.

Adoram pasajul în care Iisus o iartă pe Maria Magdalena, deşi nu înţelegeam natura păcatelor ei, amănunt ce-mi era însă indiferent; îmi plăcea că i se aruncă la picioare şi i le şterge cu părul ei. Aş fi vrut să-mi facă şi mie cineva aşa.

Căldura crescu vertiginos. Iulie începu o dată cu anotimpul umed. Începu să plouă aproape în fiecare zi. Călduţă şi frumoasă, ploaia m-a cucerit de la bun început.

Îmi plăcea nespus să stau zile întregi pe terasă, privind cum cerul se înverşunează asupra pământului. Mă jucam de-a arbitrul acestui meci cosmogonic, ţinând socoteala punctelor. Norii erau mult mai impresionanţi decât pământul, şi totuşi acesta învingea tot timpul până la urmă, căci era marele campion al forţei de inerţie. Când vedea cum sosesc norii superbi, încărcaţi de apă, îşi bombănea refrenul:

— Hai, loveşte-mă, descarcă-ţi pe mine stocul de muniţii, dă-i bătaie, zdrobeşte-mă, nu o să spun o vorbă, nu o să scot un geamăt, nimeni nu ştie să încaseze ca mine, şi când tu nici nu o să mai exişti de-atâta cât m-ai scuipat, eu o să fiu tot aici.

Uneori îmi părăseam adăpostul ca să mă întind deasupra victimei şi să-i împărtăşesc soarta. Alegeam momentul cel mai fascinant, cel al aversei – pugilatul final, acea fază a luptei când loviturile la figură ale ucigaşului cad ca grindina, fără oprire, într-un trosnet răsunător de carcasă care se desface.

Încercam să ţin ochii deschişi ca să privesc duşmanul în faţă. Frumuseţea lui te înspăimânta. Eram tristă, ştiind că, mai devreme sau mai târziu, va pierde. În acest duel, îmi alesesem deja tabăra: mă vândusem adversarului. Chiar dacă trăiam pe Pământ, ţineam cu norii: erau mult mai seducători. NU aş ezita să trădez pentru ei.

Nishio-san venea să mă caute ca să mă pună la adăpost sub acoperişul terasei.

— Eşti nebună, ai să te îmbolnăveşti!

În timp ce ea îmi scotea hainele ude leoarcă şi mă fricţiona învelită într-un cearşaf, eu priveam perdeaua de apă care îşi continua opera pleonastică: făcea Pământul una cu pământul. Aveam impresia că locuiesc într-un gigantic *car-wash.*

Se putea întâmpla şi ca ploaia să învingă. Această victorie efemeră se numea inundaţie.

Nivelul apei crescu în cartier, în Kansai, genul acesta de fenomen se producea în fiecare vară şi nu era considerat o catastrofă: era un ritual prevăzut şi în vederea căruia se luau măsuri – lăsându-se, de pildă, aşa-numitele *miso* (onorabilele rigole) larg deschise pe străzi.

Dacă erai cu maşina, trebuia să mergi încet ca să nu împroşti prea tare. Anotimpul ploios m-a fermecat din mai multe motive.

Lăcuşorul Verde aproape că-şi dublase întinderea, înghiţind azaleele din jur. Aveam de două ori mai mult loc să înot şi mi se

părea delicios de straniu să simt din când în când sub picior un tufiş înflorit.

Într-o zi, profitând de o scurtă acalmie, tatăl meu a vrut să se plimbe prin cartier.

— Vii cu mine ? m-a întrebat el întinzându-mi mâna.

Aşa ceva nu se refuză.

Am plecat împreună să hoinărim pe străduţele inundate, îmi plăcea grozav să mă plimb cu tata care, pierdut în gândurile lui, mă lăsa să fac ce prostii voiam. Mama nu mi-ar fi dat voie niciodată să ţopăi prin puhoaiele de pe marginea străzii, stropind şi rochia mea, şi pantalonii tatei. El, în schimb, nici măcar nu-şi dădea seama.

Era un adevărat cartier japonez, frumos şi liniştit, mărginit de ziduri acoperite cu ţiglă japoneză, cu arborii ginkgo pe care-i vedeai înălţându-se din grădini, în depărtare, străduţa se transforma într-un drum ce se strecura în munte spre Lăcuşorul Verde. Ăsta era universul meu: aici mi-a fost dat, pentru prima şi ultima oară în viaţă, să mă simt cu adevărat la mine acasă. Stăteam cu braţul ridicat ca să-l ţin de mână pe tata. Toate erau la locul lor, începând cu mine însămi, când mi-am dat seama că mâna mi-era goală.

M-am uitat la locul de lângă mine: nu mai era nimeni. Cu o secundă mai înainte, eram sigură, acolo se afla tata. A fost de-ajuns să întorc capul pentru o clipă că a şi pierit. Nici nu am ştiut când mi-a dat drumul.

O angoasă de nedescris puse stăpânire pe mine: cum putea să se volatilizeze un om în felul ăsta? Oare fiinţele erau nişte lucruri atât de precare încât să le poţi pierde fără motiv şi fără explicaţie? Putea un asemenea colos să dispară cât ai clipi din ochi?

Deodată, am auzit vocea tatei care mă chema – fără doar şi poate, de dincolo de mormânt, fiindcă oricât m-aş fi uitat in jurul meu, nu era acolo. Vocea lui părea să vină de pe altă lume.

— Taţi, unde eşti?

— Aici, răspunse el liniştit.

— Unde aici?

— Nu te mişca. Şi nu carecumva să te duci acolo unde eram eu.

— Unde erai tu ?

— La un metru în dreapta ta.

— Ce-ai păţit?

— Sunt sub tine. Era o rigolă deschisă şi am căzut înăuntru.

Am privit în jur. În mijlocul străzii transformate în nu nu se zărea nici o deschizătură. Dacă te uitai însă mai cu atenţie, vedeai un fel de vîrtoj care semnala probabil gura canalelor.

— Tati, eşti în *miso*? am întrebat eu făcând haz.

— Da, scumpa mea, zise el calm ca să nu mă înspăimânte.

Greşea: mai bine ar fi fost să bage spaima în mine. Nu mă speriam eu cu una, cu două. Episodul mi se părea cât se poate de comic şi nu vedeam nici un pericol. Mă uitam fix la gaura de apă care-l înghiţise, minunându-mă că tata poate vorbi cu mine prin zidul acela lichid: aş fi vrut să ajung şi eu acolo, ca să văd cum e sălaşul lui acvatic.

— Taţi, eşti bine acolo unde eşti ?

— Merge. Du-te înapoi acasă şi spune-i lui Mami că sunt în canalizare, da? îmi ceru el cu atâta sânge rece încât nu am înţeles cât de urgentă era misiunea mea.

— Mă duc.

Am făcut stânga-mprejur şi m-am pus pe zburdat.

Pe drum, m-am oprit, lovită de o evidenţă: şi dacă asta era meseria tatălui meu? Pai da, sigur! Consul însemna vidanjor! Nu voise să-mi spună fiindcă nu era mîndru de profesia lui. Ce mai secretos!

M-am înveselit: în sfârşit, dezlegasem misterul activităţilor lui tata. Pleca devreme în fiecare dimineaţă şi se întorcea seara fără ca eu să ştiu unde se ducea. De-acum eram la curent: îşi petrecea ziua în canalizare.

Dacă stăteam să mă gândesc, eram mulţumită că tata face o muncă legată de apă – căci, deşi era apă murdară, tot apă era, elementul prieten cu mine şi care îmi semăna cel mai mult, cu toate că puţin a lipsit să nu mă înec în el. De altfel, oare nu era logic că fusesem în pericol să mor în elementul care vorbea cel mai bine pe limba mea? Încă nu ştiam că prietenii sunt cei dintâi trădători potenţiali, dar ştiam că lucrurile cele mai seducătoare sunt cu siguranţă şi cele mai periculoase, cum ar fi să te apleci prea tare pe fereastră sau să te culci în mijlocul drumului.

Aceste gînduri interesante au şters până şi amintirea misiunii pe care mi-o dăduse vidanjorul. Am început să mă joc pe marginea străduţei şi să ţopăi prin nişte adevărate fluvii în timp ce cântam

cântece născocite de mine; pe un zid, am văzut un pisic care nu îndrăznea să treacă apa de frică să nu se ude: l-am luat în braţe şi l-am pus pe zidul de pe cealaltă parte, nu însă înainte de a-i ţine un discurs despre plăcerile nataţiei şi despre binefacerile ei. Motanul fugi fără să-mi mulţumească.

Curios mijloc alesese tatăl meu ca să-mi dezvăluie ce meserie are. In loc să-mi explice, mă dusese la locul lui de muncă şi, pe furiş, se dăduse la fund ca să facă mai multă impresie. Al naibii, Taţi! Probabil că tot acolo îşi repeta şi lecţiile de *nō,* de aceea nu-l auzisem niciodată cîntînd.

Aşezată pe, trotuar, am construit o bărcuţă din frunze de ginkgo şi i-am dat drumul pe firul apei. Mergeam în urma ei cu paşi mărunţi. Ciudaţi şi japonezii ăştia care aveau nevoie de un belgian pentru canalele lor! Pesemne că în Belgia se găseau vidanjorii cei mai deosebiţi. Oricum, toate astea nu aveau prea mare importanţă. Peste o lună urma să sărbătoresc împlinirea vîrstei de trei ani: măcar de-aş fi primit elefantul de pluş! Făcusem aluzii peste aluzii ca părinţii să înţeleagă ce-mi doresc, dar oamenii ăştia erau uneori tare încuiaţi.

De nu ar fi fost inundaţia, aş fi jucat jocul meu preferat, pe care-l numeam „provocarea”: trebuia să te lungeşti în mijlocul străzii, să cânţi un cântec în minte şi să rămâi acolo până ce-l sfârşeşti, fără să te mişti indiferent ce s-ar întâmpla. Totdeauna mă întrebasem dacă aş fi rămas în caz că trecea vreo maşină: oare aş fi avut curajul să nu-mi părăsesc postul? Inima îmi bătea năvalnic la gândul ăsta. Din păcate, în rarele ocazii când scăpasem de sub supravegherea adulţilor ca să mă joc de-a provocarea nu trecuse nici o maşină. Aşa încât nu primisem răspuns la întrebarea mea ştiinţifică.

După atâtea aventuri mintale, fizice, subterane şi navale, am ajuns acasă. M-am instalat pe terasă şi am început să învârt sfârleaza cu înverşunare. Nu ştiu cât timp a trecut aşa.

În cele din urmă, mama m-a văzut.

— A, v-aţi întors, zise ea.

— M-am întors singură.

— Şi unde a rămas tata?

— E la serviciu.

— S-a dus la consulat?

— E în canalizare. Chiar mi-a cerut să-ţi spun.

— Ce?

Mama sări în maşină şi-mi porunci să-i arăt drumul până la canalul cu pricina.

— În sfârşit, aţi ajuns! gemu vidanjorul.

Fiindcă nu reuşea să-l scoată la suprafaţă, mama chemă în ajutor câţiva vecini, iar unul dintre ei avu fericita idee să ia şi o funie pe care o aruncă în *miso*. Câţiva forţoşi îl traseră pe tata afară. O întreagă mulţime se adunase să vadă cum iese din adâncuri belgianul anadiomene. Merita osteneala: la fel cum sunt oameni de zăpadă, acum ai fi zis că e un om de nămol. Nici mirosul nu era de colo.

Judecând după uimirea generală, am înţeles că tata nu era vidanjor şi că asistasem la un accident. Am fost oarecum decepţionată, nu numai pentru că-mi plăcuse ideea să am pe cineva din familie la canalizare, dar şi pentru că mă întorceam de unde plecasem în încercarea mea de a elucida sensul cuvîntului „consul".

Ni s-a interzis să mai hoinărim pe străzi până la sfârşitul potopului.

Cînd ploaia nu mai conteneşte, idealul e totuşi să te duci să înoţi. Remediul împotriva apei este multă apă.

Acum îmi petreceam viaţa la Lăcuşorul Verde. Nishio-san mă însoţea în fiecare zi, cramponată de umbrela ei: rămăsese tot de partea uscăciunii. Pe când eu, de la bun început, alesesem tabăra opusă: plecam de acasă în costum de baie ca să mă ud încă înainte să înot. Deviza mea era să nu apuc niciodată să mă zvânt.

Săream în lac şi nu mai ieşeam de acolo. Cel mai frumos moment era aversa: atunci, mă ridicam la suprafaţă ca să fac pluta şi să primesc perpendicular duşul acela sublim. Lumea îmi cădea pe tot corpul. Deschideam gura ca să-i înghit revărsarea, nu refuzam nici o picătură din tot ce-mi oferea. Universul era dărnicie, iar eu eram destul de însetată ca să-l sorb până la ultima înghiţitură.

Eu şi, dedesubt, apă; eu şi, deasupra, apă; eu şi, în mine, apă – apa eram eu. Nu degeaba, în japoneză, prenumele meu cuprindea ploaia. Asemenea ei, mă simţeam preţioasă şi primejdioasă, inofensivă şi mortală, tăcută şi tumultuoasă, detestabilă şi fericită, blândă şi corozivă, neînsemnată şi rară, naturală şi surprinzătoare, insidioasă şi răbdătoare, muzicală şi cacofonică -însă dincolo de toate, înainte de a fi orice altceva, mă simţeam invulnerabilă.

Puteai să te aperi de mine stând sub un acoperiş sau sub o

umbrelă, asta nu mă deranja. Mai devreme sau mai târziu, nimic nu rămânea de nepătruns pentru mine. Puteai să mă dai afară sau să-mi pui stavile în cale la nesfârşit, până la urmă tot mă infiltram. Nici măcar în deşert nu puteai fi absolut sigur că nu ai să mă întâlneşti – în schimb, puteai fi absolut sigur că ai să te gândeşti la mine. Puteai să mă blestemi văzînd cum cad chiar şi în a patruzecea zi a potopului, aş fi rămas nepăsătoare.

Dată fiind vasta mea experienţă antediluviană, ştiam că ploaia este o culme a plăcerii. Unele persoane observaseră că era bine să mă accepţi, să te laşi potopit de mine fără să încerci să opui rezistenţă. Însă cel mai bine era, categoric, să fii eu, să fii ploaia: nu exista voluptate mai mare decât să te reverşi, burniţă sau aversă, să biciuieşti chipuri şi peisaje, să alimentezi izvoare ori să scoţi fluvii din matcă, să strici nunţi şi să sărbătoreşti înmormântări, să cazi cu nemiluita, dar sau blestem al cerului.

Copilăriei mele ploioase Japonia îi pria precum peştelui apa.

Sătulă de nesfârşitele nuntiri dintre mine şi elementul meu, Nishio-san mă chema în cele din urmă:

— Ieşi din lac ! Ai să te topeşti!

Prea târziu. Mă topisem încă de multă vreme.

August. *„Mushiatsui”,* se plângea Nishio-san. Într-adevăr, era o căldură de etuvă. Lichefierile şi sublimările se succedau într-un ritm insuportabil. Pentru corpul meu amfibiu era o plăcere. Dar numai pentru el.

Tatălui meu i se părea un infern să cânte pe căldura aceea. La reprezentaţiile în aer liber, îşi dorea să vină ploaia şi să întrerupă spectacolul. Şi eu o doream, nu numai pentru că orele de *nō* mă umpleau de plictiseală, ci mai ales pentru bucuria aversei. Bubuitul tunetului în munte era cel mai frumos zgomot din lume.

Mă jucam minţind-o pe sora mea. Orice era bun, numai să fie o invenţie.

— Am un măgar, i-am zis. De ce un măgar? Cu o clipă mai devreme nu ştiam ce urma să-i spun.

— Un măgar adevărat, am continuat eu la întâmplare, înfruntând cu mult curaj necunoscutul.

— Ce tot îndrugi acolo ? zise în din urmă Juliette.

— Da, am un măgar. Trăieşte pe pajişte, îl văd când mă duc la Lăcuşorul Verde.

— Acolo nu-i nici o pajişte.

— E o pajişte secretă.

— Şi cum e măgarul tău ?

— Cenuşiu, cu urechi lungi cheamă Kaniku, am inventat eu.

— De unde ştii că-l cheamă aşa?

— Eu i-am dat numele ăsta.

— NU ai dreptul. Nu-i al tău.

— Ba da, e al meu.

— De unde ştii tu că-i al tău, şi nu al altcuiva?

— Mi-a zis el.

Sora mea izbucni în râs:

— Mincinoaso! Măgarii nu vorbesc. Drace! Uitasem amănuntul ăsta.

Totuşi, m-am încăpăţânat:

— E un măgar fermecat care vorbeşte.

— Nu te cred.

— Treaba ta, am încheiat eu cu superioritate.

Mi-am repetat în sinea mea: „Data viitoare trebuie să-mi aduc aminte că animalele nu vorbesc".

Am luat-o de la capăt:

— Am un gândac de bucătărie. Din motive care îmi scapă, minciuna asta nu a produs nici un efect.

Am încercat cu un adevăr, ca să mă lămuresc:

— Ştiu să citesc.

— Bine.

— E adevărat.

— Cum să nu, cum să nu.

Bine. Nu mergea nici cu adevărul. Fără să deznădăjduiesc, am mers mai departe în căutarea credibilităţii:

— Am trei ani.

— De ce minţi tot timpul?

— Nu mint. Am trei ani.

— O să ai peste zece zile!

— Da. Am aproape trei ani.

— Aproape nu înseamnă trei ani. Vezi că minţi tot timpul.

Trebuia să mă obişnuiesc cu ideea: nu eram credibilă. Nu era ceva grav. La urma urmei, mi-era totuna dacă mi se dă crezare sau nu. O să inventez mai departe, pentru plăcerea mea.

Am început deci să-mi spun poveşti. Cel puţin eu mă credeam.

Nimeni în bucătărie: o ocazie ce nu trebuia pierdută. Dintr-un salt am fost pe masă şi am început ascensiunea pe peretele de nord al rafturilor cu provizii. Un picior pe cutia de ceai, celălalt pe pachetul de biscuiţi, în timp ce o mână se agăţa de coada poloniculuí: trebuia să găsesc eu până la urmă comoara pentru care mă luptam, locul unde ascundea mama ciocolata şi caramelele.

O cutiuţă din tinichea: inima prinse să-mi bată de-mi spărgea pieptul. Cu piciorul drept în sacul de orez şi cel stâng pe algele uscate, am aruncat în aer încuietoarea cu dinamita poftei mele. Am deschis şi am descoperit, cu ochii ieşiţi din orbite, dublonii de cacao, perlele de zahăr, colierele de gumă de mestecat, diademele de lemn dulce şi brăţările de *marshmallow*. Prada. Mă pregăteam să-mi înfig steagul şi să-mi contemplu victoria din înaltul acelui Himalaya de sirop de glucoza şi antioxidant E 428, când am auzit zgomot de paşi.

Panică. Lăsându-mi pietrele preţioase în vârful dulapului, am coborît în rapel şi m-am ascuns sub masă. Picioarele sosiră: pe Nishio-san am recunoscut-o după papucii de casă, iar pe Kashima-san după *geta*.

Aceasta din urmă se aşeză în vreme ce femeia mai tânără încălzea apa pentru ceai. Îi dădea porunci de parcă ar fi vorbit cu o sclavă şi, nemulţumindu-se să o domine, îi spunea nişte lucruri cumplite:

— Oamenii ăştia te dispreţuiesc, e limpede.

— Nu-i adevărat.

— Se vede de la o poştă. Belgianca îţi vorbeşte ca unei subordonate.

— Aici, o singură persoană îmi vorbeşte ca unei subordonate: tu.

— Normal: chiar eşti o subordonată. Eu, una, nu sunt ipocrită.

— Doamna nu e ipocrită.

— Obiceiul ăsta al tău de a-i spune „doamnă" e ridicol.

— Ea îmi spune Nishio-san. În limba ei, echivalentul e „doamnă".

— Poţi fi sigură că pe la spate îţi spune „slujnicuţă".

— De unde ştii? Tu nu vorbeşti franceza.

— Albii i-au dispreţuit întotdeauna pe japonezi.

— Nu şi ei.

— Proastă mai eşti!

— Domnul cîntă *nō* !

— „Domnul”! Nu vezi că belgianul face asta ca să-şi bată joc de noi!

— În fiecare dimineaţă se ridică din pat înainte de răsăritul soarelui ca să se ducă la lecţia de muzică.

— E normal ca un soldat să se trezească devreme pentru a-şi apăra ţara.

— E diplomat, nu soldat.

— S-a văzut clar la ce servesc diplomaţii, în 1940.

— Suntem în 1970, Kashima-san.

— Şi ce ? Nu s-a schimbat nimic.

— Dacă sunt duşmanii tăi, de ce mai lucrezi pentru ei?

— Nu lucrez. NU ai observat?

— Ba da, am observat. Dar primeşti banii lor.

— E puţin pe lângă cât ne datorează ei nouă.

— Nu ne datorează nimic.

— Ne-au luat cea mai frumoasă ţară din lume. Au ucis-o în 1945.

— Până la urmă tot noi am câştigat. Acum ţara noastră e mai bogată decât a lor.

— Ţara noastră nu mai e nimic faţă de ce era înainte de război. Tu nu ai cunoscut vremurile acelea. Pe atunci aveai de ce să te mîndreşti că eşti japonez.

— Zici aşa pentru că vorbeşti despre vremea tinereţii. Idealizezi.

— Nu e de-ajuns să vorbeşti despre vremea tinereţii ca să fie frumos. Dacă tu ai vorbi despre tinereţea ta, ar fi mizerabil.

— Aşa e. Fiindcă sunt săracă. Şi înainte de război, tot săracă aş fi fost.

— Înainte era frumuseţe pentru toată lumea. Şi pentru bogaţi, şi pentru săraci.

— Ce ştii tu despre asta?

— Astăzi nu mai e frumuseţe pentru nimeni. Nici pentru săraci, nici pentru bogaţi.

— Frumuseţea nu-i greu de găsit.

— Sunt doar nişte resturi sortite să dispară. Japonia decade.

— Am mai auzit asta undeva.

— Ştiu ce crezi. Deşi nu eşti de părerea mea, ar trebui să-ţi faci griji. Nu eşti chiar atât de iubită pe cât crezi aici. Eşti foarte naivă dacă nu vezi dispreţul ce se ascunde în spatele zâmbetului lor. E normal. Oamenii din mediul tău sunt atât de obişnuiţi să fie trataţi ca nişte câini încât nici nu mai bagă de seamă. Eu, în schimb, sunt o aristocrată: simt dacă nu mi se acordă respect.

— Aici chiar că ţi se acordă respect.

— Mie, da. Le-am dat de înţeles că nu e în interesul lor să mă confunde cu ţine.

— Rezultatul e că eu fac parte din familie, nu tu.

— Tare proastă trebuie să fii ca să crezi aşa ceva.

— Copiii mă adoră, mai ales cea mică.

— Evident! La vârsta asta sunt nişte căţei! Dacă îi dai de mâncare unui căţel, te iubeşte!

— Eu îi iubesc pe căţeii ăştia.

— Dacă vrei să faci parte dintr-o familie de câini, nu ai decât. Dar să nu te miri dacă într-o zi au să te trateze şi pe tine ca pe un câine.

— Ce vrei să spui ?

— Ştiu eu ce vreau să spun, zise Kashima-san punîndu-şi bolul de ceai pe masă, ca pentru a încheia discuţia.

A doua zi, Nishio-san l-a anunţat pe tata că renunţă la slujbă.

— Am prea mult de muncă, sunt obosită. Trebuie să mă întorc acasă şi să mă îngrijesc de gemenele mele. Fetele nu au decât zece ani, au încă nevoie de mine.

Zdrobiţi, părinţii mei nu au putut decât să accepte.

M-am aruncat de gâtul lui Nishio-san :

— Nu pleca! Te implor!

A plâns, însă nu şi-a schimbat hotărârea. Am văzut-o pe Kashima-san schiţînd un zîmbet.

Am dat fuga să le povestesc părinţilor ce am înţeles din discuţia la care asistasem pe ascuns, înfuriat pe Kashima-san, tata se duse să discute cu Nishio-san între patru ochi, Eu am rămas în braţele mamei, hohotind şi repetînd convulsiv:

— Nishio-san trebuie să rămînă cu mine! Nishio-san trebuie să rămînă cu mine!

Mama mi-a explicat cu blîndeţe că, oricum, într-o zi aveam să mă despart de Nishio-san.

— Tata nu are să stea o veşnicie la post în Japonia. Peste un an, doi sau trei, o să plecăm. Iar Nishio-san nu o să plece cu noi. Atunci, are să trebuiască să te desparţi de ea.

Universul se nărui sub picioarele mele. Aflasem atâtea grozăvii dintr-o dată încât nu mai puteam asimila nici măcar una. Mama părea să nu-şi dea seama că îmi vesteşte Apocalipsa.

Am avut nevoie de ceva timp până să pot scoate un sunet.

— NU o să rămânem aici pentru totdeauna?

— Nu. Tata are să primească post altundeva.

— Unde?

— Nu se ştie.

— Când?

— Nici asta nu se ştie.

— Nu. Eu nu plec. Nu pot să plec.

— Nu vrei să mai fii cu noi?

— Ba da. Dar şi voi trebuie să rămâneţi.

— Nu avem dreptul.

— De ce?

— Tata e diplomat. Asta-i meseria lui.

— Şi ce dacă?

— Trebuie să asculte de Belgia.

— Belgia e departe. Nu-l poate pedepsi dacă nu ascultă.

Mama a râs. Eu am plâns şi mai tare.

— Ce mi-ai spus tu e o glumă. NU o să plecăm!

— Nu e o glumă. Într-o zi, o să plecăm.

— Eu nu pot să plec! Trebuie să trăiesc aici! E ţara mea! E casa mea !

— Nu e ţara ta!

— E ţara mea! Dacă plec, mor! Dădeam din cap ca o nebună. Eram în mare, nu mai atingeam fundul, apa mă înghiţea, mă zbăteam, căutam un sprijin, nu mai găseam nicăieri pământ tare, lumea nu mai voia să ştie de mine.

— Ba nu, nu ai să mori.

Era adevărat însă: muream deja. Tocmai aflasem cumplita veste pe care orice om o află mai devreme sau mai târziu: ce iubeşti ai să pierzi. „Ce ţi s-a dat ţi se va lua înapoi”: sub această formă am conştientizat eu dezastrul ce avea să-mi fie laitmotivul copilăriei, al adolescenţei şi al peripeţiilor ulterioare. „Ce ţi s-a dat ţi se va lua

înapoi”: toată viaţa îţi va fi marcată de doliu. Doliu după ţara mult iubită, după munte, şi flori, şi casă, după Nishio-san şi limba în care îi vorbeşti. Şi are să fie doar primul doliu dintr-o serie a cărei lungime nici nu ţi-o închipui. Doliu în adevăratul sens al cuvântului, fiindcă nu ai să recuperezi şi nu ai să mai regăseşti nimic: vor încerca să te amăgească aşa cum l-a amăgit Dumnezeu pe Iov „dându-i înapoi” altă femeie, altă casă şi alţi copii. Din păcate, nu ai să fii îndeajuns de proastă ca să te laşi păcălită.

— Dar ce-am făcut rău?

— Nimic. Nu eşti tu de vină. Asta este.

Măcar de-aş fi făcut ceva rău! Măcar dacă această atrocitate ar fi fost o pedeapsă ! Dar nu. Pur şi simplu, asta este. Nu contează dacă eşti rea sau nu. „Ce ţi s-a dat ţi se va lua înapoi”: asta-i regula.

La vârsta de aproape trei ani, ştii că într-o bună zi vei muri. NU are nici o importanţă: mai este atâta vreme până atunci încât moartea parcă nici nu ar exista. Să afli însă la aceeaşi vârstă că peste un an, doi sau trei vei fi izgonit din grădină, fără să fi încălcat măcar poruncile supreme, este lecţia cea mai dură şi cea mai nedreaptă, sursa unor chinuri şi angoase fără sfârşit.

„Ce ţi s-a dat ţi se va lua înapoi”: şi dacă ai şti ce-or să îndrăznească să-ţi ia într-o zi!

Am început să ţip de disperare.

În clipa aceea, tata şi Nishio-san şi-au făcut din nou apariţia. Aceasta din urmă a venit repede şi m-a luat în braţe.

— Linişteşte-te, rămân, nu mai plec, rămân cu tine, s-a terminat!

Dacă mi-ar fi spus acelaşi lucru cu un sfert de oră mai înainte, aş fi explodat de bucurie. De acum, ştiam însă că e doar o păsuire: drama era lăsată pentru mai târziu. Slabă consolare.

Când te confrunţi cu descoperirea acestei viitoare spolieri, nu sunt posibile decât două atitudini: te decizi ori să nu te ataşezi de fiinţe şi de lucruri, astfel încât amputarea să fie cât mai puţin dureroasă, ori, dimpotrivă, să iubeşti cu atât mai mult fiinţele şi lucrurile, să te dăruieşti fără rezerve – „pentru că nu vom fi decât puţin timp împreună, îţi voi dărui într-un an toată dragostea pe care aş fi putut să ţi-o dăruiesc într-o viaţă”.

Asta a fost imediat şi alegerea mea: am cuprins trupul lui Nishio-san şi l-am strâns în braţe atât cât îmi îngăduiau neînsemna-

tele-mi puteri. Şi totuşi, am mai plâns încă multă vreme.

Kashima-san a trecut pe acolo şi a văzut scena: eu strân-gând-o în braţe pe Nishio-san, acum calmă şi înduioşată. Şi a înţeles dacă nu faptul că le spionasem, cel puţin rolul afectiv pe care-l jucasem în toată povestea.

A strâns din buze. Am văzut cum îmi aruncă o privire încărcată de ură.

Tata m-a mai liniştit cât de cât: plecarea noastră din Japonia era prevăzută abia peste doi sau trei ani. Pentru mine, doi sau trei ani echivalau cu durata unei vieţi: îmi rămânea timp pentru o întreagă existenţă în ţara mea natală. A fost o uşurare amară, cum sunt medicamentele care calmează durerea fără să vindece boala. I-am sugerat părintelui meu să-şi schimbe meseria. Mi-a răspuns că, oricum, cariera de vidanjor nu-l prea atrage.

Am trăit de atunci cu un sentiment de solemnitate tragică. Chiar în după-amiaza acelei revelaţii tragice, Nishio-san m-a dus la locul de joacă: mi-am petrecut o oră sărind cu frenezie pe micul zid din jurul gropii cu nisip şi repetând în minte aceste cuvinte:

„Trebuie să ţii minte! Trebuie să ţii minte!”

Pentru că nu ai să rămâi la nesfârşit în Japonia, pentru că ai să fii alungată din grădină, pentru că ai să pierzi muntele şi pe Nishio-san, pentru că ce ţi s-a dat ţi se va lua înapoi, ai datoria să ţii minte aceste comori. Amintirea are aceeaşi putere ca şi scrisul: când vezi scris într-o carte cuvântul «pisică», el diferă foarte mult la înfăţişare de motanul din vecini care s-a uitat la tine cu ochii lui atât de frumoşi. Şi totuşi, la vederea cuvântului scris încerci o plăcere asemenea celei pe care ţi-o dau prezenţa pisicii şi privirea ei aurie aţintită către tine.

La fel e şi memoria. Bunica ta a murit, dar amintirea ei o ţine în viaţă. Dacă izbuteşti să-ţi înscrii în materia creierului minunile din paradisul tău, ai să duci cu tine în minte dacă nu realitatea lor miraculoasă, măcar puterea lor.

De azi înainte nu vei mai trăi decât consacrări solemne. Momentele care vor merita vor fi înveşmântate cu mantie de hermină şi încoronate în catedrala de sub fruntea ta. Emoţiile îţi vor fi dinastii.

În sfârşit, a venit şi ziua când am împlinit trei ani. Era prima aniversare de care eram conştientă. Evenimentul mi s-a părut de importanţă planetară. Dimineaţa, m-am trezit imaginându-mi că

Shukugawa are să fie în sărbătoare.

Am sărit în patul surorii mele care dormea încă şi am zgâlţâit-o:

— Vreau să-mi spui tu prima la mulţi ani.

Credeam că are să fie foarte onorată. A mormăit la mulţi ani şi s-a întors pe cealaltă parte cu un aer nemulţumit.

Am lăsat-o pe ingrată şi am coborât la bucătărie. Nishio-san a fost perfectă: a îngenuncheat dinaintea mea, a copilului-zeu, şi m-a felicitat pentru realizare. Avea dreptate: să împlineşti trei ani nu era ceva la îndemâna oricui.

Apoi s-a prosternat în faţa mea. Am simţit o mare mulţumire.

Am întrebat-o dacă sătenii vor veni să mă aclame la mine acasă sau trebuie să ies eu pe stradă ca să primesc aplauzele lor. Nishio-san a rămas perplexă preţ de o clipă, după care a găsit acest răspuns:

— E vară. Oamenii sunt plecaţi în concediu. Altminteri, ar fi organizat un festival pentru tine.

Mi-am zis că e mai bine aşa. Desigur că festivităţile m-ar fi obosit. Nimic nu era mai bun decât intimitatea pentru a-mi sărbători triumful. Din moment ce-mi primeam elefantul din pluş, ziua avea să cunoască o culme a fastului.

Părinţii m-au anunţat că îmi voi primi cadoul la gustare. Hugo şi Andre mi-au spus că, în mod excepţional, se vor abţine să mă sâcâie pentru o zi. Kashima-san nu mi-a spus nimic.

Am petrecut orele care au urmat cu o nerăbdare halucinantă. Elefantul urma să fie cel mai fantastic cadou care mi s-ar fi oferit în viaţa mea. Mă întrebam cât de lungă o să aibă trompa şi cât de greu are să fie la mine în braţe.

Aveam să-i spun acestui elefant Elefant: un nume frumos pentru un elefant.

La patru după-amiaza, m-au chemat. Când am ajuns la masa unde se lua gustarea, aveam nişte bătăi de inimă de opt grade pe scara Richter. NU am văzut nici un pachet. Probabil că era ascuns.

Formalităţi. Tort. Trei lumânări aprinse în care am suflat ca să termin rapid şi cu asta. Cântece.

— Unde mi-e cadoul? am întrebat în cele din urmă.

Părinţii mei zâmbiră cu şiretenie.

— E o surpriză. Nelinişte.

— Nu e ce-am cerut eu?

— E ceva şi mai şi!

Ceva şi mai şi decât un pahiderm din pluş nu exista. Am presimţit tot ce putea fi mai rău.

— Ce e?

M-au dus la micul iaz cu pietre din grădină.

— Uită-te în apă.

În iaz se zbenguiau trei crapi vii.

— Am observat că ai o pasiune pentru peşti şi mai ales pentru crapi.

Aşa că îţi dăruim trei: câte unul pentru fiecare an. E o idee bună, nu?

— Da, am răspuns eu cu o politeţe consternată.

— Primul e portocaliu, al doilea verde, iar al treilea argintiu. E o încântare, nu crezi ?

— Ba da, am zis eu gândindu-mă că era o mizerie.

— Tu ai să te ocupi de ei. Ţi-am pregătit un stoc de pesmeţi din orez expandat: îi faci bucăţele şi le arunci, uite-aşa. Eşti mulţumită?

— Foarte.

Drăcia dracului. Aş fi preferat să nu primesc nimic.

Minţisem nu atât din politeţe, cât pentru că nu exista limbaj cunoscut care să-mi fi putut egala în tărie amărăciunea, şi nici expresie care să fi putut ajunge măcar până la călcâiul decepţiei mele.

La nesfârşita listă a întrebărilor omeneşti rămase fără răspuns trebuie adăugată şi aceasta: ce se petrece în mintea unor părinţi bine intenţionaţi atunci când nu le e destul că-şi fac despre copiii lor nişte idei care te năucesc, dar mai iau şi iniţiative în locul lor?

Se obişnuieşte ca oamenii să fie întrebaţi ce voiau să devină când erau mici. În cazul meu, mai interesant ar fi ca întrebarea să le fie pusă părinţilor: răspunsurile lor succesive oferă imaginea exactă a ceea ce eu nu am vrut să devin niciodată.

Pe când aveam trei ani, trâmbiţau pasiunea „mea” pentru creşterea crapilor. Când am împlinit şapte, au anunţat decizia „mea” solemnă de a face o carieră diplomatică. La doisprezece ani, le-a sporit convingerea că au drept vlăstar un lider politic. Iar când am împlinit şaptesprezece ani, au declarat că voi fi avocata familiei.

Mi se mai întâmpla să-i întreb de unde le vin ideile acelea

ciudate, îmi răspundeau, totdeauna cu acelaşi aplomb, că „se vede” şi că „aşa zice toată lumea”. Iar când voiam să aflu cine era „toată lumea”, spuneau:

— Păi, toată lumea, ce mai!

Nu se cuvenea să ofensezi buna lor credinţă.

Să ne întoarcem însă la vremea când aveam trei ani. Întrucât tata şi mama aveau pentru mine ambiţii în piscicultura, m-am străduit, din bunăvoinţă filială, să mimez semnele exterioare ale ihtiofiliei.

Cu creioane colorate, am început să creez, în carnetele mele cu desene, mii şi mii de peşti, cu înotătoare mari şi mici, cu mai multe, fără, cu solzi verzi, roşii, albaştri cu puncte galbene sau portocalii cu dungi mov.

— Bine am făcut că i-am dăruit crapii! ziceau părinţii încântaţi în timp ce-mi priveau operele.

Toată povestea ar fi fost comică dacă nu aş fi avut datoria să-mi hrănesc zi de zi fauna acvatică.

Mă duceam în cămară să iau câţiva pesmeţi din orez expandat. Apoi, în picioare pe malul iazului cu pietre, fărâmiţam alimentul din granule aglomerate şi aruncam în apă bucăţi de mărimea floricelelor de porumb.

Era destul de amuzant. Problema erau bestiile acelea de crapi care ieşeau atunci la suprafaţă, cu boturile căscate, să-şi ia gustarea.

La vederea celor trei guri fără trup care se iveau din iaz puse pe îndopat îngheţam de dezgust.

Părinţii mei, care nu duceau niciodată lipsă de idei bune, mi-au zis:

— Tu, cu fratele tău şi cu sora ta sunteţi trei la număr, ca şi crapii. Ai putea să-l numeşti pe cel portocaliu Andre, pe cel verde Juliette, iar cel argintiu ar purta numele tău.

Am găsit un pretext politicos ca să evit dezastrul onomastic.

— Nu. Hugo s-ar întrista.

— Aşa e. Oare nu am putea cumpăra şi al patrulea crap?

Repede, să inventez ceva, orice.

— Nu. Deja le-am dat nume.

— A, da? Şi cum le-ai spus?

„Ce merge cu trei?", m-am întrebat iute ca fulgerul. Am răspuns:

— Iisus, Maria şi Iosif.

— Iisus, Maria şi Iosif? Nu crezi că sunt nume ciudate pentru nişte peşti ?

— Nu, am zis eu.

— Şi cum îl cheamă pe fiecare în parte ?

— Cel portocaliu e Iosif, cel verde e Maria, iar cel argintiu e Iisus.

Până la urmă, mama a râs la gândul că pe un crap îl putea chema Iosif. Botezul meu a fost acceptat.

Mi-am făcut obiceiul ca zi de zi, la amiază, când soarele era sus de tot pe cer, să vin şi să hrănesc treimea. Preoteasă piscicolă, binecuvântam pesmetul de orez, îl rupeam, apoi îl aruncam în apă zicând:

— Acesta este trupul meu care se dă pentru voi.

Mutrele urâte ale lui Iisus, Maria şi Iosif apăreau într-o clipită. Cu lovituri din înotătoare ce făceau apa să clocotească, se aruncau asupra tainului, se luptau ca să înghită cât mai multe cocoloaşe de mâncare.

Să fi fost chiar aşa de bună încât să justifice asemenea dispute? Am muşcat şi eu din chestia aceea care aducea cu polistirenul expandat: nu avea nici un gust. La fel de bine ai fi putut mânca pastă de hârtie.

Şi totuşi, trebuia să vezi cum se băteau prostănacii de peşti pentru mana aceea care, îmbibată cu apă, nu putea fi decât pur şi simplu infectă.

Crapii ăştia îmi inspirau un dispreţ nemărginit.

Împrăştiind orezul aglomerat, mă străduiam să mă uit cât mai puţin la gurile turmei. Şi gurile oamenilor care se îndoapă oferă un spectacol penibil, dar asta nu era nimic pe lângă gurile lui Iisus, Maria şi Iosif. În comparaţie cu ele, o gură de canal ar fi fost ispititoare. Diametrul orificiului era aproape egal cu diametrul corpului, ceea ce te-ar fi dus cu gândul la secţiunea unui tub dacă nu ar fi fost buzele acelea de peşte care mă priveau cu privirea lor de buze, buze scârboase ce se deschideau şi se închideau cu un zgomot obscen, guri în formă de colaci de salvare ce-mi mâncau mâncarea înainte de a mă mânca pe mine însămi!

M-am deprins să-mi îndeplinesc sarcina cu ochii închişi. Era o problemă de supravieţuire. Mâinile mele fărâmiţau orbeşte pesmeţii

şi aruncau în faţă, la întâmplare. Un ropot de plescăieli şi clefăieli mă anunţa că treimea, aidoma unei populaţii înfometate, îmi urmărise pas cu pas experienţele de balistică alimentară. Chiar şi zgomotele astea erau abjecte, dar mi-ar fi fost imposibil să-mi astup urechile.

A fost primul meu dezgust. Ciudat, îmi aduc aminte că, înainte să împlinesc trei ani, am contemplat broaşte storcite, am modelat olărie artizanală din propriile-mi dejecţii, am cercetat în amănunt conţinutul batistei surorii mele când era răcită şi am pus degetul pe o bucată de ficat crud de viţel – de fiecare dată, fără pic de repulsie, mânată de o nobilă curiozitate ştiinţifică.

Şi atunci de ce gura crapilor îmi provoca o ameţeală amestecată cu oroare, o consternare a simţurilor, sudori reci, o obsesie morbidă, spasme ale trupului şi minţii? Mister.

Uneori mă gândesc că unica noastră specificitate individuală e cuprinsă aici: spune-mi din ce te scârbeşti şi am să-ţi spun cine eşti. Personalităţile noastre nu au nici o valoare, înclinaţiile ne sunt unele mai banale decît altele. Numai repulsiile vorbesc cu adevărat despre noi.

Zece ani mai târziu, pe când învăţam latina, am dat peste această frază :

Carpe diem. Înainte ca mintea mea să fi putut să o analizeze, un vechi instinct din mine tradusese deja: „Un crap pe zi". Absolut greţoasă, maxima rezuma calvarul prin care trecusem odinioară.

Evident, traducerea corectă era „Bucură-te de ziua de azi". Bucură-te de ziua de azi? Vezi să nu! Cum vrei să te mai bucuri de roadele fiecărei zile când până la amiază nu te gândeşti decât la supliciul care te aşteaptă, iar după-amiază rumegi ce ai văzut?

Încercam să nu mă mai gândesc la asta. Din păcate, nimic nu se învaţă mai greu. Dacă am fi în stare să nu ne mai gândim la problemele noastre, am fi o rasă fericită,

E ca şi cum Sfânta Blandine ar fi în groapa supliciului şi tu i-ai spune: „Ei, lasă, nu te gândi la lei!"

Comparaţia este întemeiată: aveam tot mai mult impresia că crapii se hrănesc cu carnea mea. Slăbeam. După ce peştii prânzeau, eram chemată la masă; nu puteam să înghit nimic.

Noaptea, în pat, înţesam întunericul cu guri căscate. Plângeam sub pernă de groază. Autosugestia era atât de puternică încât trupurile pline, solzoase şi flexibile ajungeau până la mine în aşter-

nut, mă înlănţuiau, iar gurile lor reci şi buzate o sărutau cu sete pe a mea. Eram impubera amantă a unor fantasme pisciforme. Iona şi balena? Ce glumeţ! Era la adăpost în pântecele cetaceului. De-aş fi putut servi pe post de umplutură pentru burta crapului, încă aş fi scăpat. Mă dezgusta nu atât stomacul, cât gura lui, mişcarea valvulară a mandibulelor care-mi pângăreau buzele în nopţi fără sfârşit. După atâtea întâlniri cu creaturi demne de Hieronymus Bosch, insomniile mele până nu demult feerice, s-au transformat în martiriu. Angoasă suplimentară: tot îndurând sărutările acelea de peşti, oare nu aveam să-mi schimb specia? NU aveam să mă prefac în somn? Mâinile mi se plimbau de-a lungul corpului, pândind halucinante metamorfoze.

Hotărât lucru, împlinirea vârstei de trei ani nu-ţi aducea nimic bun. Niponii aveau dreptate să plaseze la această vârstă sfârşitul stării divine. Ceva se pierduse – deja! –, ceva mai preţios decât orice şi care nu se va mai recupera: o formă de încredere în perenitatea binevoitoare a lumii.

Îi auzisem pe părinţi spunând că, în scurtă vreme, aveam să merg la grădiniţa japoneză, cuvinte care prevesteau numai dezastre. Cum? Să părăsesc grădina? Să intru într-o turmă de copii? Ce idee!

Era însă şi altceva, mai grav. Chiar în sânul grădinii exista o anumită angoasă. Natura ajunsese la un fel de saturaţie. Copacii erau prea verzi, prea frunzosi, iarba era prea bogată, iar florile explodau de parcă ar fi mâncat prea mult. Din a doua jumătate a lunii august, pe chipul plantelor se citea ghiftuirea ca a doua zi după orgie. Forţa vitală pe care o simţisem ascunsă în orice lucru era pe cale să se transforme în greutate. Fără să-mi dau seama, vedeam cum mi se dezvăluie una dintre cele mai înspăimântătoare legi ale universului: ceea ce nu înaintează dă înapoi. Există creştere, apoi decrepitudine; între ele, nimic. Apogeul nu există. E o iluzie. Tot astfel, nu exista vară. Exista o lungă primăvară, o umflare spectaculoasă a sevelor şi a dorinţelor: de îndată însă ce acest elan lua sfârşit, venea deja căderea.

Încă de pe 15 august, moartea a câştigat. Fireşte, nici o frunză nu dă vreun semn de veştejire cât de mic; fireşte, copacii au o coamă atât de bogată încât apropiata lor calviţie este de neimaginat. Verdeţurile sunt mai planturoase ca niciodată, iar straturile prosperă, ducându-te cu gândul la vârsta de aur. Şi totuşi, nu e vârsta de aur, pentru că vârsta de aur nu este cu putinţă, pentru că stabilitatea nu

există.

La trei ani, nu ştiam nimic din toate astea. Eram la ani-lumină de regele care moare strigând: „Ce trebuie să sfârşească s-a şi sfârşit”. Nu aş fi fost în stare să găsesc cuvintele potrivite pentru angoasa mea. Simţeam însă, da, simţeam că se pregăteşte o agonie. Natura prea era lăsată în voia ei: aici se ascundea ceva.

Dacă aş fi vorbit cu ceilalţi, mi-ar fi explicat ciclul anotimpurilor. La trei ani, nu-ţi aduci aminte de anul trecut, nu ai putut constata eterna întoarcere a identicului şi un nou anotimp este un dezastru ireversibil.

La doi ani, nu vezi asemenea schimbări şi puţin îţi pasă de ele. La patru ani, le vezi. dar amintirea anului dinainte le banalizează şi le răpeşte dramatismul. La trei ani, anxietatea este absolută: vezi totul şi nu înţelegi nimic. Nu există nici o jurisprudenţă mintală pe care să o consulţi ca să te liniştești. La trei ani, nu ai nici reflexul de a cere o explicaţie de la ceilalţi: nu eşti neapărat conştient de faptul că cei mari au mai multă experienţă – şi poate că nu greşeşti.

La trei ani eşti un marţian. E şi pasionant, dar şi cumplit să vii de pe Marte. Observi fenomene inedite, greu de pătruns. Nu ai nici o cheie. Trebuie să inventezi legi bizuindu-te doar pe observaţii. Trebuie să fii aristotelician douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru, ceea ce este deosebit de obositor atunci când n-ai auzit niciodată vorbindu-se despre greci.

Cu o floare nu se face primăvară. La trei ani, ai vrea să ştii de la ce număr de flori în sus poţi să crezi în ceva. Cu o floare care piere nu se face toamnă. Nici cu două cadavre de flori, desigur. Totuşi, neliniştea se instalează. Începând de la câte agonii florale va trebui să tragi în minte semnalul de alarmă al morţii ce se înstăpâneşte?

Champollion al unui haos ce lua proporţii, căutam un refugiu în intimitate cu sfârleaza mea. Simţeam că are să-mi transmită nişte informaţii cruciale. Dar vai, nu-i pricepeam graiul!

Sfârşit de august. Miezul zilei. E ora supliciului. Du-te şi dă de mâncare la crapi.

Curaj. Ai mai făcut-o de atâtea ori. Şi nu ai murit din asta. Nu e decât un moment greu care trebuie depăşit.

Iau pesmeţii de orez din cămară. Mă duc la iazul cu pietre. Sub razele perpendiculare, apa scânteiază ca aluminiul. Nu trece mult şi trei sărituri sparg rând pe rând suprafaţa netedă şi lucitoare: Iisus,

Maria şi Iosif m-au văzut şi sar, acesta fiind felul lor de a-i chema şi pe ceilalţi la masă.

Când nu se mai cred peşti zburători – ceea ce, având în vedere cât sunt de graşi, este pur şi simplu obscen –, îşi aşază gurile deschise la nivelul apei şi se pun pe aşteptat.

Arunc bucăţele de mâncare. Mănunchiul de guri se aruncă pe ele. Înghit ca nişte furtunuri destupate. După ce ingurgitează, cer şi mai abitir. Gâtlejul li se cască atât de larg încât dacă te-ai apleca puţin ai vedea până în stomac, împărţind în continuare tainul, sunt tot mai obsedată de ceea ce-mi arată treimea: în mod normal, vietăţile îşi ascund interiorul corpului. Ce s-ar întâmpla dacă oamenii şi-ar etala măruntaiele?

Crapii au încălcat acest tabu primordial şi îmi impun imaginea tubului lor digestiv pe care nimic nu-l ascunde.

Ţi se pare respingător? La fel e şi-n pântecele tău. Poate că spectacolul te obsedează atât de mult tocmai pentru că te recunoşti în el. Crezi cumva că specia ta e diferită? Ai tăi mănâncă mai puţin mizerabil, dar mănâncă totuşi, iar înăuntru, mama şi sora ta sunt tot aşa.

Şi tu? Ce altceva crezi că eşti tu? Eşti un tub care a ieşit din alt tub. În ultima vreme ai avut impresia glorioasă că evoluezi, că devii materie gânditoare. Vacs! Oare gura crapilor ţi-ar mai face atât de rău dacă nu ţi-ai vedea în ea răsfrângerea abjectă? Aminteşte-ţi că tub eşti şi între tuburi te vei întoarce!

Înăbuş glasul care-mi spune asemenea orori. De două săptămâni, înfrunt în fiecare zi la amiază bazinul cu peşti şi constat că, departe de a mă obişnui cu această grozăvie, sunt din ce în ce mai sensibilă la ea. Şi dacă dezgustul pe care l-am luat drept o fandoseală debilă, un moft, ar fi un mesaj sacru? În acest caz, trebuie să-l înfrunt ca să-l înţeleg. Trebuie să las glasul să vorbească.

Priveşte atunci. Priveşte cu mare atenţie. Viaţa e ceea ce vezi: mucoasă, maţ, gaură fără fund care cere să fie umplută. Viaţa e furtunul ăsta care înghite şi tot gol rămîne.

Picioarele îmi stau pe malul iazului. Le cercetez cu suspiciune, nu mai sunt sigură de ele. Ridic privirea şi mi-o îndrept spre grădină. Nu mai este sipetul care mă proteja, oaza de perfecţiune. Moartea e înăuntru.

Între viaţă – guri de crapi care ingurgitează – şi moarte – vegetale în lentă putrefacţie –, ce alegi? Ce te face mai puţin să vomiţi?

Nu mai gândesc. Tremur. Privirile îmi coboară din nou spre gurile animalelor. Mi-e frig. Mi se face greaţă. Picioarele nu mă mai ţin. Nu mai lupt. Hipnotizată, îmi dau drumul în bazin.

Capul mi se loveşte de fundul din piatră. Durerea loviturii dispare aproape imediat. Devenit independent de voinţa mea, corpul mi se răsuceşte şi mă pomenesc la orizontală, între ape, ca şi cum aş face pluta la un metru de suprafaţă. Ajunsă aici, nu mă mai mişc. În jurul meu se face iarăşi linişte. Angoasa s-a risipit. Mă simt foarte bine.

E comic. Când m-am înecat ultima oară, aveam în mine o revoltă, o furie, nevoia acută de a scăpa de acolo. De astă dată, nici urmă de aşa ceva. Ce-i drept, acum am vrut-o eu. Nici măcar nu simt că-mi lipseşte aerul.

Delicios de calmă, privesc cerul prin suprafaţa iazului. Lumina soarelui nu e niciodată mai frumoasă ca atunci când o vezi de sub apă. Mă mai gândisem la asta şi cînd m-am înecat prima oară.

Mă simt bine. Niciodată nu m-am mai simţit atât de bine. Lumea văzută de aici îmi convine de minune. Lichidul m-a mistuit până acolo încât nu mai stârnesc nici un vârtej. Scandalizaţi de intruziunea mea, crapii s-au pitit într-un colţ şi nu mai fac nici o mişcare. Fluidul a încremenit într-un calm de apă stătătoare ce-mi îngăduie să contemplu copacii din grădină ca printr-un monoclu uriaş. Mă hotărăsc să nu mai privesc decât bambuşii: în universul nostru, nimic nu merită să fie mai admirat decât bambuşii. Metrul de apă care mă separă de ei le sporeşte frumuseţea.

Zâmbesc fericită.

Deodată, ceva se interpune între mine şi bambuşi: apare o siluetă umană delicată ce se apleacă spre mine. îmi spun plictisită că persoana cu pricina are să vrea să mă salveze. Nici să te sinucizi nu mai poţi fără să fii deranjat.

Nu. Prisma apei îmi dezvăluie puţin câte puţin trăsăturile omului care m-a observat: e Kashima-san. Teama îmi dispare pe dată. E o adevărată japoneză din alte vremuri şi, în plus, nu mă poate suferi: două motive întemeiate ca să nu mă salveze.

Într-adevăr. Chipul elegant al lui Kashima-san rămâne impasibil. Nemişcată, mă priveşte în ochi. O fi văzând că sunt mulţumită? Nu ştiu. Află, dacă poţi, ce se petrece în mintea unei japoneze din vremurile de altădată.

Un singur lucru e sigur: femeia asta nu are să se atingă de moartea mea.

La jumătatea drumului dintre lumea de dincolo şi grădină, spun încetişor în gând:

„Ştiam că o să ne înţelegem până la urmă, Kashima-san. Acum totul e în regulă. Când mă înecam în mare şi vedeam cum oamenii de pe plajă se uită la mine fără să încerce să mă salveze, mi se făcea rău. Acum, datorită ţie, îi înţeleg. Erau la fel de calmi ca şi tine. Nu voiau să tulbure ordinea universului, care voia ca moartea să mi se tragă de la apă. Ştiau că nu ajută la nimic dacă mă salvează. Cine trebuie să se înece se va îneca. Ca dovadă, mama m-a scos din apă, şi tot acolo am ajuns."

Să fie o iluzie? Mi se pare că o văd pe Kashima-san zâmbind.

„Bine faci că zâmbeşti. Când destinul cuiva se împlineşte, trebuie să zâmbim. Sunt fericită ştiind că nu am să mai dau niciodată de mâncare la crapi, şi nici nu am să mai plec din Japonia vreodată."

De data asta văd limpede: Kashima-san zâmbeşte – în sfârşit, îmi zâmbeşte! –, apoi pleacă fără să se grăbească. Acum stau faţă în faţă cu moartea. Ştiu sigur, Kashima-san nu are să anunţe pe nimeni. Am dreptate.

Îţi ia ceva timp ca să-ţi dai duhul. Parcă aş fi de o veşnicie între două ape. Mă gândesc iar la Kashima-san. Nu există nimic mai fascinant decât expresia unei fiinţe omeneşti care se uită la tine cum mori fără să încerce să te salveze. I-ar fi fost de-ajuns să-şi afunde mâna în bazin şi ar fi readus la viaţă un copil de trei ani. Dar, dacă ar fi făcut aşa, nu ar mai fi fost Kashima-san.

Ce mă mângâie pe mine mai mult şi mai mult în tot ce mi se întâmplă este că nu o să-mi mai fie teamă de moarte.

În 1945, în Okinawa, insulă din sudul Japoniei, s-a întâmplat... Ce anume? Nu găsesc cuvântul potrivit ca să numesc aşa ceva.

Era imediat după capitulare. Locuitorii din Okinawa ştiau că războiul fusese pierdut şi că americanii, deja debarcaţi pe insulă, aveau să le ocupe tot teritoriul. Ştiau şi că noul ordin era să nu se mai bată.

Alte informaţii nu mai aveau. Conducătorii lor le spuseseră nu cu mult timp înainte că americanii au să-i ucidă pînă la ultimul; insularii rămăseseră cu această convingere. Iar când soldaţii albi au început să înainteze, oamenii au început să se retragă. Şi s-au tot

retras pe măsură ce inamicul victorios câştiga teren. Au ajuns la capătul insulei, care se termina printr-o faleză lungă şi abruptă ce se înălţa deasupra mării. Şi fiindcă erau convinşi că vor fi ucişi, imensa lor majoritate s-au aruncat din înaltul acelui promontoriu în braţele morţii.

Faleza era foarte sus şi, dedesubt, ţărmul era înţesat de recife tăioase. Nici unul dintre cei care s-au aruncat nu a supravieţuit. Când au ajuns şi americanii, au fost îngroziţi de ceea ce au putut să vadă.

În 1989, m-am dus să văd faleza. Nimic, nici măcar o pancartă, nu indică ce s-a întâmplat aici. Mii de oameni s-au sinucis în câteva ore, iar locul nu pare să fie afectat în vreun fel. Marea a înghiţit trupurile care se zdrobiseră de stânci. În Japonia, apa rămâne o moarte mai obişnuită decât *seppuku.*

E cu neputinţă să te afli într-un asemenea loc şi să nu încerci să intri în pielea celor care au participat la această sinucidere colectivă. Probabil că mulţi dintre ei s-au sinucis de teamă că vor fi torturaţi. E posibil şi ca splendoarea locului să-i fi încurajat pe mulţi dintre ei să comită acest gest care simboliza mîndria patriotică.

Şi totuşi, ecuaţia fundamentală a hecatombei este următoarea: din înaltul acestei magnifice faleze, mii de oameni s-au omorât pentru că nu voiau să fie omorâţi, mii de oameni s-au aruncat în braţele morţii pentru că se temeau de moarte. E aici o logică a paradoxului care mă năuceşte.

Problema nu este de a aproba sau dezaproba un asemenea gest. De altminteri, pe cadavrele din Okinawa nu le-ar încălzi cu nimic. Mă încăpăţânez să cred că, pentru a te sinucide, cel mai bun motiv este teama de moarte.

La trei ani, nu ştiu nimic despre toate astea. Aştept să crăp în bazinul cu crapi. Mă apropii, pesemne, de marele moment, fiindcă încep să văd cum viaţa mi se perindă pe dinaintea ochilor.

Să fie oare din cauză că a fost atât de scurtă? Nu reuşesc să văd detaliile existenţei mele. E ca atunci când te afli într-un tren atât de rapid încât nu izbuteşti să citeşti numele gărilor considerate fără importanţă. Mi-e totuna. Mă afund într-o minunată lipsă de angoasă.

Încet-încet, persoana a treia singular pune din nou stăpânire pe „eul” de care m-am folosit timp de şase luni. Din ce în ce mai golit de viaţă, lucrul simte că redevine tub, ceea ce poate că nu a încetat nici o clipă să fie.

În curînd, trupul nu va mai fi decît tub. Se va lăsa potopit de elementul adorat ce dăruieşte moartea, în sfârşit despovărată de funcţiile-i inutile, canalizarea va lăsa cale liberă apei – şi numai apei.

Brusc, o mână apucă masa aproape neînsufleţită de după gât, o scutură şi o readuce brutal, dureros, la persoana întâi singular.

Aerul îmi pătrunde în plămânii care se crezuseră branhii. Doare. Urlu. Trăiesc, îmi recapăt vederea.

Văd că Nishio-san e cea care m-a scos din apă.

Ţipă, cere ajutor. Şi ea trăieşte. Dă fuga în casă cu mine în braţe. O găseşte pe mama care, când mă vede, strigă:

— Fugim la spitalul din Kobe! Nishio-san o însoţeşte în goană până la maşină. Îi bolboroseşte, într-un amestec de japoneză, franceză, engleză şi gemete, în ce stare eram când m-a salvat.

Mama mă aruncă pe bancheta din spate şi demarează. Conduce nebuneşte, ceea ce este absurd când încerci să salvezi viaţa cuiva. Probabil crede că nu sunt conştientă, căci îmi explică ce mi s-a întâmplat:

— Dădeai de mîncare la peşti, ai alunecat şi ai căzut în bazin, în mod normal, ai fi înotat fără nici o problemă. Dar, în cădere, te-ai lovit cu fruntea de fundul de piatră şi ţi-ai pierdut cunoştinţa.

O ascult perplexă. Ştiu foarte bine că nu asta mi s-a întâmplat. Insistă întrebîndu-mă:

— Înţelegi?

— Da.

Înţeleg că nu trebuie să-i spun adevărul, înţeleg că e mai bine să rămânem la versiunea asta oficială. De altfel, nici măcar nu-mi dau seama cu ce cuvinte aş putea să-i povestesc ce s-a întâmplat. Nu cunosc termenul sinucidere.

Şi totuşi, există un lucru pe care vreau să i-l spun:

— Nu vreau să mai hrănesc crapii niciodată!

— Sigur, înţeleg. Ţi-e frică să nu cazi iarăşi în apă. Îţi promit că nu ai să-i mai hrăneşti.

Tot am cîştigat ceva. Gestul meu nu a fost zadarnic.

— Am să te iau în braţe şi o să mergem împreună să le dăm de mîncare.

Închid ochii. Totul trebuie luat de la capăt.

La spital, mama mă duce la urgenţe. îmi zice:

— Ai o gaură în cap.

Iată ceva nou. Sunt încântată şi vreau să aflu mai multe:

— Unde ?

— La frunte, unde te-ai lovit.

— *O gaură mare?*

— Da, îţi curge mult sânge.

Îmi atinge tâmpla cu degetele şi mi le arată pline de sânge. Fascinată, îmi înmoi arătătorul în rana căscată, fără să ştiu că-mi subliniez propria nebunie.

— Simt o deschizătură.

— Da. Ţi-e crăpată pielea.

Îmi privesc sângele cu delectare.

— Vreau să mă uit într-o oglindă! Vreau să-mi văd gaura din cap!

— Potoleşte-te.

Infirmierele se ocupă de mine şi o liniştesc pe mama. Nu sunt atentă la ce-şi spun. Mă gândesc la gaura pe care o am în cap. De vreme ce nu am dreptul să o văd, mi-o închipui, îmi imaginez craniul meu găurit într-o parte. Mă înfior de extaz.

O ating iar cu degetul: vreau să intru prin gaură în cap şi să-i explorez interiorul. O infirmieră mă prinde de mână cu blândeţe ca să mă împiedice. Nu suntem stăpâni nici măcar pe propriul nostru corp.

— O să te coase la frunte, zice mama.

— Cu ac şi aţă ?

— Cam aşa ceva.

Nu-mi aduc aminte să mă fi adormit. Mi se pare că-l văd încă deasupra mea pe medic cum îmi coase la loc, cu ac şi aţă neagră, groasă, butoniera de la tâmplă, ca un croitor care retuşează un model direct pe clientă.

Astfel s-a încheiat ceea ce a fost prima – şi, până astăzi, ultima – mea tentativă de sinucidere.

Nu le-am spus niciodată părinţilor că nu a fost un accident.

Nu am povestit nici despre strania lipsă de reacţie din partea lui Kashima-san. Nu încape îndoială că asta i-ar fi adus necazuri. Mă ura şi probabil că se bucurase de moartea mea apropiată. Nu exclud totuşi nici posibilitatea ca ea să fi intuit adevărata natură a gestului meu şi să-mi fi respectat decizia.

Eram supărată că scăpasem cu viaţă? Da. Mă simţeam totuşi uşurată că fusesem salvată la timp? Da. În concluzie, am optat pentru

indiferenţă. În fond, tot atâta îmi păsa dacă trăiesc sau mor. Era doar o amânare.

Nici astăzi nu sunt în stare să decid: ar fi fost oare mai bine ca drumul să se oprească la sfârşitul lui august 1970, în bazinul cu crapi? De unde să ştiu? Existenţa nu m-a plictisit niciodată, dar cine-mi poate spune dacă de cealaltă parte nu ar fi fost mai interesant?

Nu e chiar atât de grav. Oricum, salvarea nu e decât un subterfugiu, într-o zi n-are să mai fie mijloc de amânare – şi nici cele mai bine intenţionate persoane din lume nu au să mai poată face nimic.

De un lucru îmi aduc cu siguranţă aminte, şi anume că mă simţeam bine atunci când eram între două ape.

Uneori mă întreb dacă nu cumva am visat, dacă nu cumva această aventură fondatoare este o fantasmă. Mă duc atunci să mă uit în oglindă şi văd că, pe tâmpla stângă, am o cicatrice nespus de grăitoare.

După aceea, nu s-a mai întâmplat nimic.